

SDRUŽENÍ ČESKÝCH
SPOTŘEBITELŮ, Z. Ú.
CZECH CONSUMER
ASSOCIATION
www.konzument.cz

Ekodesign jako nový parametr kvality průmyslových výrobků

Analýza

Tato analýza byla realizována v srpnu 2023 k naplňování priorit Národní politiky kvality koordinované Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR prostřednictvím Rady kvality ČR a zpracována za finanční podpory Rady kvality ČR.

www.narodniportal.cz

Obsah

Úvodní slovo	3
1. Ekodesign a jeho význam pro společnost	4
2. Legislativní návrhy Komise	6
3. Udržitelné výrobky jako standard	16
4. Rámec pro určení nových požadavků na ekodesign	23
4.1 Předmět a rozsah nové úpravy.....	24
4.2 Akty v přenesené pravomoci.....	25
4.3 Požadavky na ekodesign.....	25
4.4 Digitální pas pro výrobky	27
4.6 Stanovování priorit a plánování	27
4.7 Zničení neprodaných spotřebních výrobků.....	28
4.8 Povinnosti hospodářských subjektů.....	29
4.9 Shoda výrobků	30
4.10 Pobídky	31
4.11 Dozor nad trhem	31
4.12 Hodnocení, přechodná ustanovení a vstup v platnost	32
4.13 Přílohy.....	32
5. Výhrady.....	33
6. Závěr	37
Zdroje	39

Úvodní slovo

Rada kvality České republiky je poradním, iniciačním a koordinačním orgánem vlády České republiky, zaměřeným na podporu rozvoje managementu a uplatňování Národní politiky kvality (NPK) v České republice, v souladu s politikou podpory kvality Evropské unie.

Rada vznikla v souladu s usnesením vlády č. 458/2000 a za dvacet let svého působení dosáhla řady pozitivních výsledků, které umožnily citlivější vnímání problematiky kvality ve společnosti, přispěla k rozvoji managementu kvality v podnikatelském i veřejném sektoru a založila programy, které přinášejí zvyšování kvality v procesech, zboží i službách.

Nedílnou součástí NPK je nejen podpora kvalitních produktů a služeb na trhu ČR, ale také podpora nástrojů, které spotřebitelům umožňují se v parametrech kvality orientovat a rozhodovat se podle nich. To se samozřejmě týká i nových oblastí stejně tak jako fenoménu udržitelnosti, který nabývá na stále větším významu nejen v Evropě, ale i v ČR.

Finanční podpora takovýchto výstupů je tak dalším příkladem působnosti Rady kvality ČR i Ministerstva průmyslu a obchodu ČR při naplňování Národní politiky kvality v ČR.

Ing. Pavel Vinkler, Ph.D., 1. místopředseda Rady kvality ČR

1. Ekodesign a jeho význam pro společnost

Výrobky hrají v našem běžném životě jednu ze zásadních rolí a množství, sortiment a rozmanitost výrobků, které jsou nám nabízeny, se neustále rozšiřuje. To s sebou pochopitelně přináší celou řadu výzev a vzhledem k technologickému pokroku, ke kterému v posledních desetiletích došlo, se na nich zvyšuje v neposlední řadě i naše závislost. Jako příklad mohou posloužit typicky výrobky informačních a komunikačních technologií, díky nimž dnes můžeme být prakticky kdykoli ve spojení se svým okolím, ale výjimku netvoří ani spotřebiče, které přispívají ke každodennímu fungování našich domácností, a stejně tak ani další spotřební zboží.

Možnosti výběru a volný oběh výrobků přitom mají zásadní význam nejen pro nás jako spotřebitele, ale i pro zajištění fungování vnitřního trhu, který je i nadále základem a motorem konkurenceschopnosti podniků v České republice (ČR) i po celé Evropské unii (EU).

Náš hospodářský model je ale bohužel velmi náročný na spotřebu zdrojů, a to i v globálním měřítku, protože je založen na lineárním toku surovin a materiálů používaných pro náš blahobyt, které nelze znovu použít a při jejich těžbě nebo zpracování vzniká (stejně jako při výrobě a distribuci finálních výrobků) více emisí, než je pro naši planetu možné. Takové hospodaření, které lze (právě z pohledu zdrojů) charakterizovat jako „vytěžit, vyrobit, využít a vyhodit“, je ovšem možné i v nějakém střednědobém časovém horizontu aplikovat pouze po omezenou dobu, protože nekonečné množství zdrojů na planetě nemáme, a proto je musíme i velmi brzy změnit.

Jen pro představu lze uvést, že mezi konferencemi OSN o změně klimatu v Paříži a v Glasgow bylo na světě spotřebováno více než půl bilionu tun nových zdrojů a že i ve zprávě PACE (Projektová platforma pro urychlení oběhového hospodářství) o nedostatcích našeho hospodaření z roku 2022¹ se uvádí, že v celosvětovém měřítku je recyklováno zhruba pouze 8,6 % použitých výrobků, což současně znamená, že ke snížení spotřeby zdrojů (a tím i ke snížení celkových emisí na planetě) máme v současnosti obrovský potenciál dosahující více než 90 %.

Je tak zapotřebí tento potenciál využít a účinným způsobem přispět k tomu, abychom náš dosavadní lineární systém hospodaření a nakládání se zdroji změnili na systém, který u surovin a materiálů, které používáme k výrobě spotřebního zboží, povede k jejich většímu oběhu a abychom i ve spotřebě dbali na její udržitelnost.

Tento společenský požadavek, že je primárně nutné chránit zdroje a přejít tak v co možná nejširším měřítku na oběhové hospodářství, uznala také EU, a proto se Evropská komise vedle dalších iniciativ (na poli udržitelnosti) rozhodla věnovat ve značné míře právě i ekodesignu, a tedy začlenění hlediska ochrany životního prostředí do samotných návrhů a vývoje výrobků, a to právě především u spotřebního zboží.

Jde přitom o to, aby ekodesign zahrnoval všechna stádia života výrobků, to znamená od získávání surovin potřebných k jejich výrobě, přes výrobu materiálů a výrobu vlastních výrobků až po používání výrobků včetně likvidace použitých a již nepotřebných výrobků, protože i na vnitřním trhu EU je k dispozici bohužel stále velké množství zboží, které zbytečně způsobuje nepříznivé dopady na životní prostředí.

A jde také o to, aby se prostřednictvím snížení negativních dopadů životního cyklu výrobků na životní prostředí zlepšilo i fungování vnitřního trhu, resp. aby byly zajištěny rovné podmínky pro prodávání výrobků na vnitřním trhu a aby se také zvýšila nabídka udržitelných výrobků a současně i poptávka po nich.

Ekodesign se pochopitelně dostal do centra pozornosti Evropské komise již dříve, ale teprve poslední roky a tlak veřejnosti na zlepšení životního prostředí (anebo lépe řečeno na jeho neničení takovým dramatickým způsobem jako doposud) přinesly relativně velký obrat, a tato problematika má být řešena komplexně.

I dnes existuje rámec pro určení požadavků na ekodesign výrobků, a to díky Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ESⁱⁱ, s jejímiž požadavky měly členské státy při uvádění výrobků na trh sladit své právní a správní předpisy již od listopadu 2010¹, ale ta má omezený rozsah a týká se jen vybraného okruhu výrobků, a to výhradně těch, které jsou spojeny se spotřebou elektrické energie, jako jsou např. sušičky prádla, myčky nádobí, trouby, varné desky a digestoře používané v domácnostech nebo elektronika jako jsou set-top-boxy nebo počítače, servery apod.²

Tyto platné předpisy jsou navíc bezprostředně spojeny s požadavky na energetickou účinnost daných výrobků a jejich štítkováním, a nezahrnují tedy všechny aspekty a dopady životního cyklu výrobků na zdroje a životní prostředí, a proto již současným požadavkům společnosti na jejich ochranu nevyhovují. Ta by přitom měla být (podle posledních trendů) uplatňována u velmi široké škály výrobků a umožňovat stanovit celou řadu cílených požadavků na výrobky, aby mohly být nejméně škodlivé dopady výrobků na životní prostředí i v praxi účinně a odpovídajícím způsobem řešeny.

Těmito aspekty udržitelnosti a zvýšeného oběhu výrobků v našem hospodářství, které jsou veřejností jasně požadovány, a současně tedy i novými charakteristikami a požadavky na návrhy a vývoj (ekodesign) výrobků přitom jsou:

- životnost a spolehlivost výrobků včetně jejich snadné údržby a renovace,

---

¹ viz např. § 8a zákona č.406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů (§ 8a) a vyhláška č. 319/2019 Sb., o energetickém štítkování a ekodesignu výrobků spojených se spotřebou energie

² Přehled všech těchto výrobků je u nás možné najít na stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu <https://www.mpo.cz/cz/energetika/energeticka-ucinnost/ekodesign-a-energeticke-stitkovani-vyrobu/ekodesign-vyrobu-spojenych-se-spotrebou-energie--222025/>

- opětovná použitelnost výrobků včetně jejich snadné demontáže, repasování a recyklace, a pokud jde o recyklaci, minimální obsah recyklovaných materiálů ve výrobcích,
- opravitelnost a modernizovatelnost výrobků a předcházení vzniku a omezování odpadů z výrobků včetně obalových odpadů,
- omezení přítomnosti látek, které u veřejnosti vzbuzují obavy a které brání výrobkům a materiálům v oběhu,
- spotřeba energie a účinnost výrobků při využívání zdrojů, a celkové
- snížení uhlíkové a environmentální stopy výrobků.

2. Legislativní návrhy Komise

Jak jsme již uvedli, Evropská komise (dále jen také „Komise“) na uznání těchto požadavků reagovala, a to v březnu 2022 prostřednictvím svého Sdělení Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Udržitelné výrobky jako standardⁱⁱⁱ a návrhu Nařízení Evropského parlamentu a Rady o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign udržitelných výrobků a o zrušení směrnice 2009/125/ES^{iv} (dále jen také „nařízení“ nebo „nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků“).

Toto nařízení je součástí balíčku iniciativ předložených Komisí, které se týkají a podporují výběr udržitelných výrobků. Balíček přitom obsahuje cílené a na jednotlivé oblasti zaměřené iniciativy, které se týkají primárně, ne ale výlučně:

- textilu^v a
- stavebních výrobků^{vi},

jako výrobků s nejvýznamnějšími dopady na životní prostředí a klima, a také iniciativy usilující o zlepšení postavení veřejnosti v zájmu uskutečnění ekologické transformace, k čemuž má sloužit:

- lepší ochrana spotřebitelů před nekalými praktikami a v neposlední řadě i jejich lepší informovanost^{vii}.

Do doby, než bude toto nařízení zavedeno, Komise také zajistí, aby i nadále pokračovalo úsilí v rámci stávající směrnice 2009/125/ES, a to mimo jiné přijetím nového pracovního plánu pro ekodesign a označování energetickými štítky na období do roku 2024, který se má zabývat i novými výrobky spojenými se spotřebou energie a aktualizací a zvýšením ambicí u výrobků, které jsou již dnes regulovány.

To, v jaké podobě přesně a kdy toto nařízení bude zavedeno, zatím není zřejmé, ale je nepochybné, že jeho návrhem chce Komise vyslyšet volání veřejnosti po změně v dosavadním

přístupu hospodářských subjektů i spotřebitelů k ochraně životního prostředí a podstatně rozšířit oblast působnosti stávající směrnice o ekodesignu, a to jak z hlediska rozsahu výrobků, tak i z hlediska nových druhů požadavků. A jen pro úplnost dodáváme, že přijetím tohoto nařízení a nového rámce pro určení požadavků na ekodesign udržitelných výrobků by měla být dosud platná směrnice o ekodesignu zrušena.

A i vzhledem k široké oblasti působnosti navrhovaného nařízení je proto důležité se podívat, jak souvisí se stávajícími právními předpisy týkajícími se výrobků, na něž se má vztahovat, a také s dalšími iniciativami, které se dotýkají jeho cílů, což je relevantní minimálně proto, aby se zabránilo zmatení veřejnosti a aby se minimalizovala i administrativní zátěž pro podniky a orgány členských států.

Obecným záměrem přitom zde je, že toto nařízení má stanovovat požadavky pro oblasti, které stávající právní předpisy neupravují nebo u kterých se stávající právní předpisy nezabývají aspekty environmentální udržitelnosti dostatečným způsobem.

Má se tedy i do budoucna použít obecná právní zásada *lex specialis derogat legi generali*, tzn. že konkrétnější pravidla mají přednost před obecnějšími pravidly, a tento princip se uplatní v zásadě u dvou kategorií právních předpisů, a to pro:

1. právní předpisy týkající se konkrétních výrobků a
2. právní předpisy upravující horizontální aspekty.

Pokud jde o právní předpisy týkající se konkrétních výrobků, to jsou právní předpisy zaměřené na konkrétní výrobek nebo přesně vymezenou skupinu výrobků, u kterých tyto předpisy často upravují především jejich bezpečnostní aspekty (typicky např. u baterií, hraček, čisticích prostředků anebo obalů apod.).

V tomto ohledu ale není možné předem stanovit a popsat, jaké všechny aspekty a specifikace konkrétních výrobků budou ještě do doby zavedení tohoto nařízení přijaty, takže nezbývá než předeslat a zdůraznit, že to bude odpovědností především Komise a dalších institucí EU, aby se zabránilo případnému překrývání nebo zdvojování požadavků na výrobky anebo rozporu nových požadavků přijatých podle tohoto nařízení se stávajícími předpisy, a tedy i nadměrnému zatěžování hospodářských subjektů a dalších institucí.

I proto se toto nařízení má principiálně vztahovat pouze na výrobky, na něž se nevztahují stávající právní předpisy, nebo na případy, kdy právní předpisy dostatečně neřeší udržitelnost těchto výrobků.

A konečně, požadavky týkající se konkrétních výrobků podle tohoto nařízení mají být navíc zahrnuty do tzv. aktů v přenesené pravomoci (jak si ještě ukážeme dále v kapitole 4) a jako takové tedy zcela v souladu se zásadou hierarchie norem nemohou nahradit požadavky

stanovené legislativními akty, jako jsou směrnice nebo nařízení (i když mohou být konkrétnější).

Pokud jde o právní předpisy upravující horizontální aspekty, to jsou právní předpisy, které se týkají nebo mohou týkat horizontálních aspektů široké škály výrobků, jako jsou například pravidla stanovená nařízením REACH, která upravují chemické látky, a to i v souvislosti s chemickými látkami ve výrobcích. A obdobně tomu je kupříkladu i u obecného rámce pro dozor nad trhem stanoveného v nařízení o dozoru nad trhem.

I zde proto existuje potřeba vyjasnit, jak se toto nařízení bude vztahovat na právní předpisy, které upravují nebo mohou upravovat konkrétní aspekty horizontálněji. A i zde tedy budou Komise a instituce EU muset pečlivě posoudit, kde a jaká regulační opatření jsou zapotřebí, aby byl zajištěn soulad a soudržnost nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků i s těmito právními předpisy.

A i zde by tak mělo obecně platit, že pokud jsou požadavky na environmentální udržitelnost v právních předpisech EU již stanoveny na uspokojivé úrovni, toto nařízení by se uplatnit nemělo. A naopak tam, kde tyto požadavky chybí a kde je v souvislosti s výrobky potenciál ke zvýšení využívání zdrojů a snížení celkových dopadů na životní prostředí a klima vysoký, by se uplatnit mohlo nebo mělo, pokud se na základě hodnocení dopadů prokáže, že je to účelné a účinné.

Skutečnost, že je navrhované nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků koncipováno tak, aby pracovalo s odvětvovými legislativními i politickými iniciativami k urychlení ekologické transformace, mohou přitom ilustrovat tři různé situace:

➤ **Vytvoření nových pravidel EU pro jednotlivé výrobky (příklad textilních výrobků)**

V případě výrobků, pro něž neexistují žádné zvláštní právní předpisy EU, které by stanovily povinné požadavky na environmentální udržitelnost, bude nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků právním rámcem, na jehož základě bude možné tato pravidla v rámci EU stanovit. To je případ i textilních výrobků a obuvi. Ačkoli tyto výrobky v současné době podléhají určitým požadavkům na výrobky, např. pokud jde o chemické látky^{viii} nebo o označování^{ix}, neexistují u nich žádné zvláštní požadavky, které by upravovaly jejich oběh, životnost, opravitelnost a recyklovatelnost či minimální recyklovaný obsah apod.

Po přijetí nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků, po jeho vstupu v platnost a náležitém posouzení dopadů bude ale moci být tato mezera v právních předpisech (prostřednictvím sekundárních předpisů) odstraněna.

To se může týkat zejména práva spotřebitelů na informace, nového digitálního pasu výrobků nebo označování výrobků etiketami (štítky) a obdobně budou moci být podobná pravidla stanovena i pro další prioritní výrobky.

V souvislosti s textilními výrobky je pak vhodné i doplnit, že Strategie EU pro udržitelné a oběhové textilní výrobky, kterou Komise přijala jako součást celého balíčku (viz výše), zahrnuje také opatření, která mohou jít i dále, než požaduje návrh tohoto nařízení, a to s cílem zcela transformovat toto odvětví a změnit nejen design textilních výrobků, ale také podpořit nastupující oběhové obchodní modely a současně se zohledněním potřeby zajistit cenovou dostupnost pro spotřebitele a konkurenceschopnost podniků v EU snížit i celkové množství textilního odpadu. A nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků tak může tuto transformaci či přechod na nový ekosystém textilního průmyslu i doplnit nebo urychlit.

➤ **Doplnění stávajících pravidel EU pro jednotlivé výrobky (příklad stavebních výrobků, baterií, obalů a chemických látek)**

Vzhledem k široké oblasti působnosti navrženého nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (viz také kapitola 4) budou některé výrobky, na něž se má toto nařízení vztahovat, rovněž předmětem samostatných právních předpisů týkajících se určitých výrobků.

I v případě těchto výrobků se nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků uplatní obecně pouze tehdy, kdy aspekty udržitelnosti těchto výrobků z hlediska životního prostředí a klimatu nebude možné plně a vhodným způsobem řešit jinými nástroji.

Tyto okolnosti pak mohou odůvodnit přijetí cílených opatření i v rámci nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků, což má nebo může mít smysl, pokud je výrobek součástí jiných výrobků (jako např. baterie), úzce s nimi souvisí (např. obaly) nebo pokud mají být pro skupinu daných

výrobků stanoveny právě cílené a specifické požadavky na ochranu životního prostředí a jejich udržitelnost.

I zde však bude důležité, aby tato opatření byla přijímána na základě odpovídajícího hodnocení dopadů, aby byla zajištěna soudržnost jednotlivých pravidel (anebo jejich souborů) a aby se zabránilo zbytečné administrativní zátěži při plnění požadavků stanovených v různých právních předpisech.

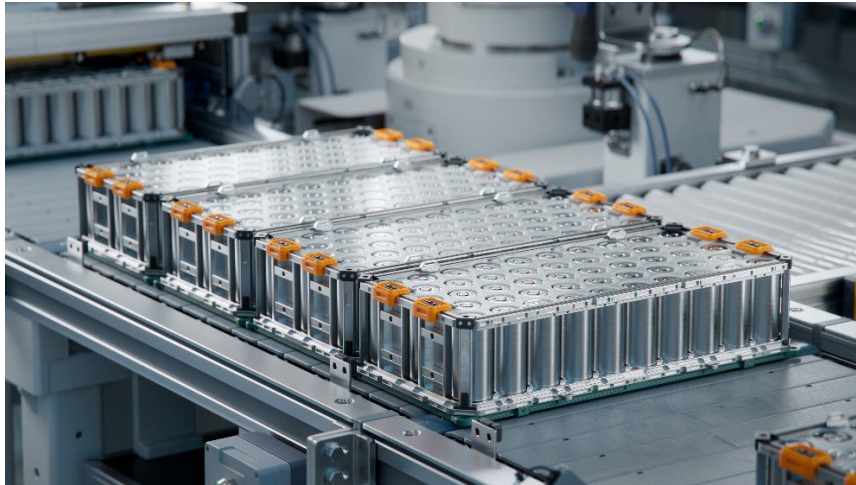
To se může týkat především stavebních výrobků, u kterých nemusí být vůbec jednoduché skloubit vzájemné vazby mezi jejich vlivem na životní prostředí a konstrukční výkonností, včetně jejich zdravotních a bezpečnostních aspektů. A ačkoli stavební výrobky mají spadat do oblasti působnosti nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků, je možné, že i požadavky na jejich ekodesign a udržitelnost z hlediska životního prostředí budou zřejmě stanoveny v rámci revidovaného nařízení o stavebních výrobcích (EU) č. 305/2011^x, jehož návrh byl Komisí také představen jako součást výše uvedeného balíčku týkajícího se udržitelných výrobků.

To se jeví jako odůvodněné zejména vzhledem k tomu, jak úzké vazby existují mezi jejich vlivem na životní prostředí a potřebou zajistit jejich strukturální výkonnost, včetně požadavků na bezpečnost a ochranu zdraví. Otázkou proto bude spíše to, jak z hlediska ekodesignu a vlivu na životní prostředí budou regulovány stavební výrobky spojené se spotřebou energie, které jsou dnes upraveny podle stávající směrnice o ekodesignu. Ty by pravděpodobně mohly zůstat v působnosti nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků, ale i u nich může revidované nařízení o stavebních výrobcích zasáhnout a některé aspekty upravit specificky.

Obě navrhovaná nařízení by proto měla obsahovat jasná ustanovení, ze kterých bude zřejmé, jaký je jejich vzájemný soulad a jakým způsobem mají v budoucnu být jednotlivá pravidla pro stavební výrobky vytvářena a prováděna.

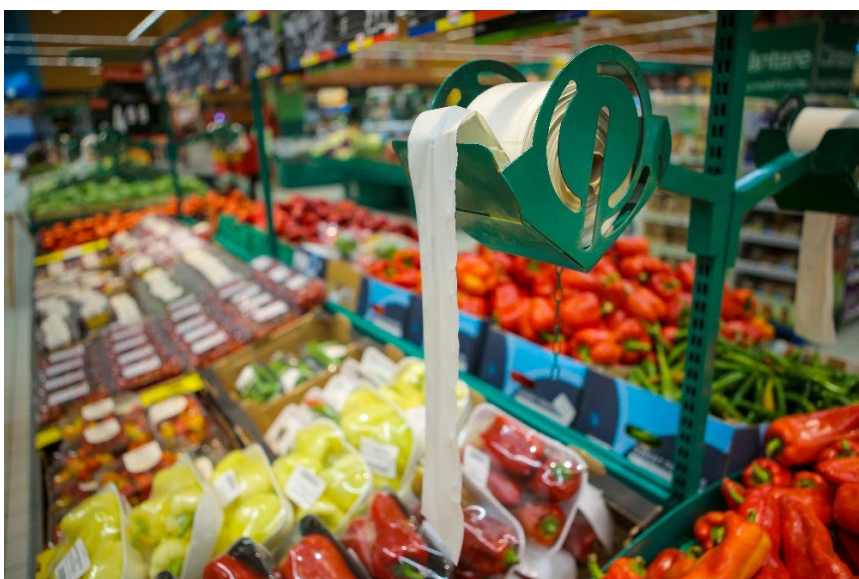

Také požadavky na udržitelnost baterií by měly být řešeny v rámci především navrhovaného nařízení o bateriích^{xi} a vyvstane-li potřeba stanovit nějaké další nebo konkrétnější požadavky na jejich udržitelnost, jako tomu může být například v případě jejich použití v jiných výrobcích, pak by tyto doplňkové aspekty mohlo obsahovat právě nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků.

Pokud jde o obaly, základní požadavky na obaly povolené uvádět na trh v EU jsou stanoveny ve směrnici o obalech a obalových odpadech^{xii}, která je dnes také předmětem revize. Vzhledem k tomu ale, že obaly se v závislosti na kategorii jednotlivých výrobků, s nimiž úzce souvisí, značně liší, měly by být jedněmi z klíčových výrobků, kterými bude potřeba se při vytváření pravidel v rámci nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků pro jednotlivé konkrétní výrobky zabývat.

A zatím se zdá, že základní požadavky stanovené ve směrnici o obalech a obalových odpadech by měly být doplněny o cílenější pravidla právě prostřednictvím nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků.

Pokud jde o chemické látky, oblast působnosti nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků je jasně vymezena. Mělo by být možné přijímat opatření k omezení přítomnosti chemických látek ve výrobcích z důvodů zlepšení jejich vlivu na životní prostředí během jejich životního cyklu.

Budou tak moci být doplněny stávající právní předpisy upravující chemické látky, jako například nařízení REACH^{xiii}, jehož hlavním cílem je zajištění chemické bezpečnosti, nebo směrnice o omezení používání některých nebezpečných látek^{xiv}, která se vztahuje pouze na elektrická a elektronická zařízení.

➤ **Nová pravidla EU podle stávající směrnice o ekodesignu (příklad spotřební elektroniky)**

Pokud jde o spotřební elektroniku, ta je asi v současnosti nejrychleji rostoucím druhem odpadu a současně i příkladem výrobků, u kterých jsou spotřebitelé po celé EU zklamáni tím, jak rychle jejich zařízení přestávají fungovat, zastarávají a jak je nelze aktualizovat nebo opravit.

Recyklací těchto výrobků ale získáváme zpět jen málo dílů nebo materiálů, včetně těch kritických³, které by mohly být opětovně použity pro výrobu nových výrobků. V této souvislosti proto Komise pracuje na nových opatřeních v oblasti ekodesignu zejména pro chytré telefony, tablety a notebooky, která mají být přijata podle pracovního plánu ještě v rámci stávající směrnice o ekodesignu (viz i výše), a je tedy možné, že tato opatření budou zahrnovat i další aspekty ekodesignu jako je životnost, opravitelnost a recyklovatelnost ještě dříve, než nové

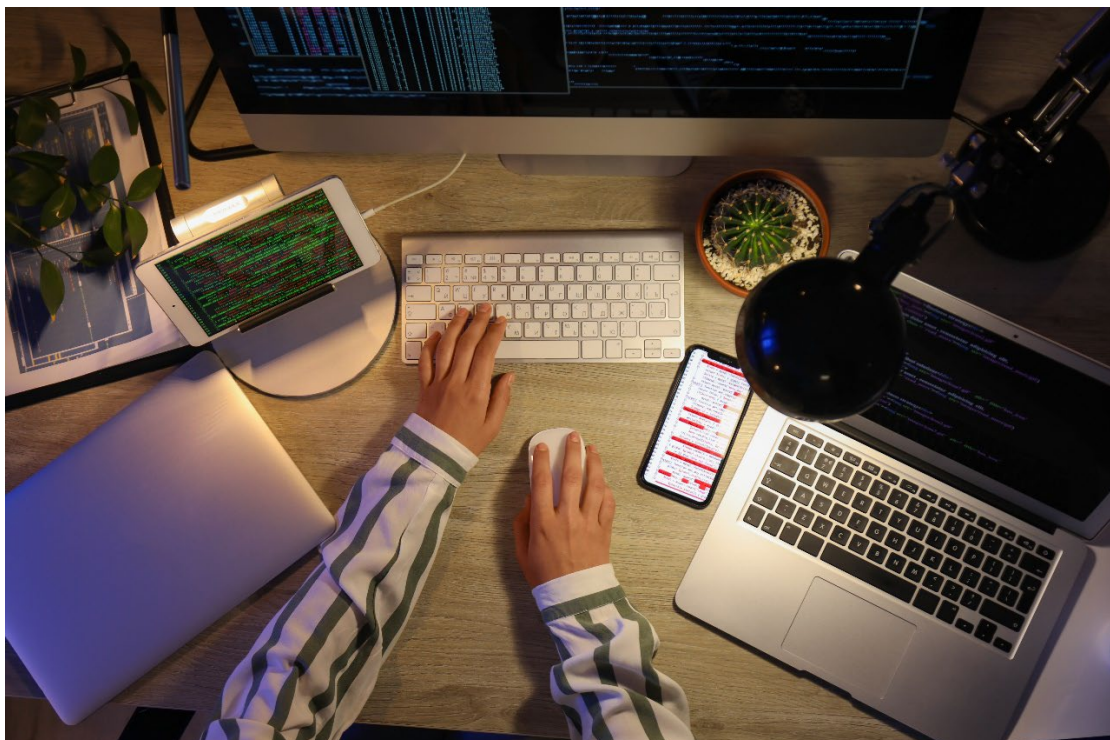
³ Kritické suroviny jsou ty, které mají pro EU velký hospodářský význam a u nichž zároveň existuje vysoké riziko spojené s jejich nabídkou. Viz také: <https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/d1be1b43-e18f-11e8-b690-01aa75ed71a1>

nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků nahradí v současnosti platný rámec pro tyto požadavky.

V téže souvislosti jsou pak revidována i pravidla pro ekodesign vnějších napájecích zdrojů, a to zejména s ohledem na požadavky na oběhové hospodářství a jejich interoperabilitu, která by měla doplnit i nedávnou iniciativu týkající se univerzálních nabíječek, která byla přijata v rámci revize směrnice o rádiových zařízeních^{xv}.

A kromě vypracování požadavků na ekodesign zahájila Komise taktéž přezkum pravidel, která v elektrických a elektronických zařízeních omezují používání nebezpečných látek, to znamená směrnice o omezení používání některých nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních (viz i výše) s cílem zajistit co nejúčelnější naplňování této směrnice, a je zapotřebí rovněž uvést, že Komise hledá i možnosti, jak spotřebitele motivovat ke zpětnému odběru těchto výrobků a vracení zejména drobné elektroniky, jako jsou například doma uložené staré mobilní telefony, tablety nebo nabíječky apod. Cílem je pochopitelně i zde prodloužení jejich životnosti a zlepšení sběru těchto výrobků a zároveň tak i podpora vhodných oběhových obchodních modelů.

Jak u spotřební elektroniky, tak i u dalších vybraných výrobků spojených se spotřebou energie je tak zřejmé, že se souběžně s navrhovaným nařízením o ekodesignu udržitelných výrobků bude i nadále uplatňovat nařízení o označování energetickými štítky^{xvi}, a tedy že budou označovány štítky v zásadě pouze podle tohoto nařízení.

Základem pro všechny výše uvedené iniciativy je přitom Zelená dohoda pro Evropu^{xvii} z konce roku 2019, jako strategie růstu, jejímž cílem je transformovat EU na spravedlivou a prosperující společnost s moderní a konkurenceschopnou ekonomikou efektivně využívající zdroje, která v roce 2050 už nebude produkovat žádné emise skleníkových plynů a ve které bude hospodářský růst oddělen od využívání zdrojů. V ní byly oznámeny i nová Průmyslová strategie pro Evropu a Akční plán pro oběhové hospodářství, které byly společně zveřejněny v březnu 2020.

Průmyslová strategie pro Evropu^{xviii} stanoví zastřešující cíl EU, kterým je podpora souběžné ekologické a digitální transformace ke klimatické neutralitě a světové vedoucí postavení EU v digitální oblasti. I tato strategie zdůrazňuje úlohu, kterou by v tomto ohledu měl hrát evropský průmysl, a to snížením své uhlíkové a materiálové stopy, ke které by mělo dojít díky odklonu od tradičních modelů a prostřednictvím zásadní změny způsobu, jakým navrhujeme, vyrábíme, používáme a likvidujeme výrobky. V roce 2021 pak Komise uveřejnila aktualizaci této strategie^{xix}, která hlavní poselství původní strategie z roku 2020 posiluje a poskytuje k tomu i celou řadu dalších nástrojů.

I cílem Akčního plánu pro oběhové hospodářství^{xx} je (mimo jiné) stimulovat rozvoj trhů rozhodujících pro klimaticky neutrální a udržitelné výrobky v EU, a i mimo ni. Za tímto účelem tento akční plán stanoví ve shodě s Akčním plánem pro nulové znečištění^{xxi} rámec udržitelné výrobní politiky, jehož součástí jsou i opatření spadající do tří základních oblastí:

- podpora udržitelného designu výrobků,
- posílení postavení spotřebitelů a zadavatelů veřejných zakázek a
- podpora oběhovosti ve výrobních procesech.

Všechny tyto tři oblasti rámce udržitelné výrobní politiky jsou vzájemně propojeny a jejich cílem je zajistit, aby výrobky byly vhodné pro klimaticky neutrální oběhové hospodářství účinně využívající zdroje, snížit množství odpadu a zajistit, aby se výsledky průkopníků v oblasti udržitelnosti staly postupně pravidlem.

A přestože se návrh nového nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků zaměřuje především na opatření stanovená v rámci první oblasti, a tedy na udržitelný design výrobků, lze z pohledu naplňování Zelené dohody a také výše uvedených politik říci, že iniciativa na rozšíření oblasti působnosti směrnice o ekodesignu nad rámec výrobků spojených se spotřebou energie tak, aby zahrnovala co nejširší škálu výrobků a přispívala k dosažení oběhového hospodářství, je určitým jádrem všech legislativních návrhů, které Komise v této souvislosti a v rámci těchto cílů představila.

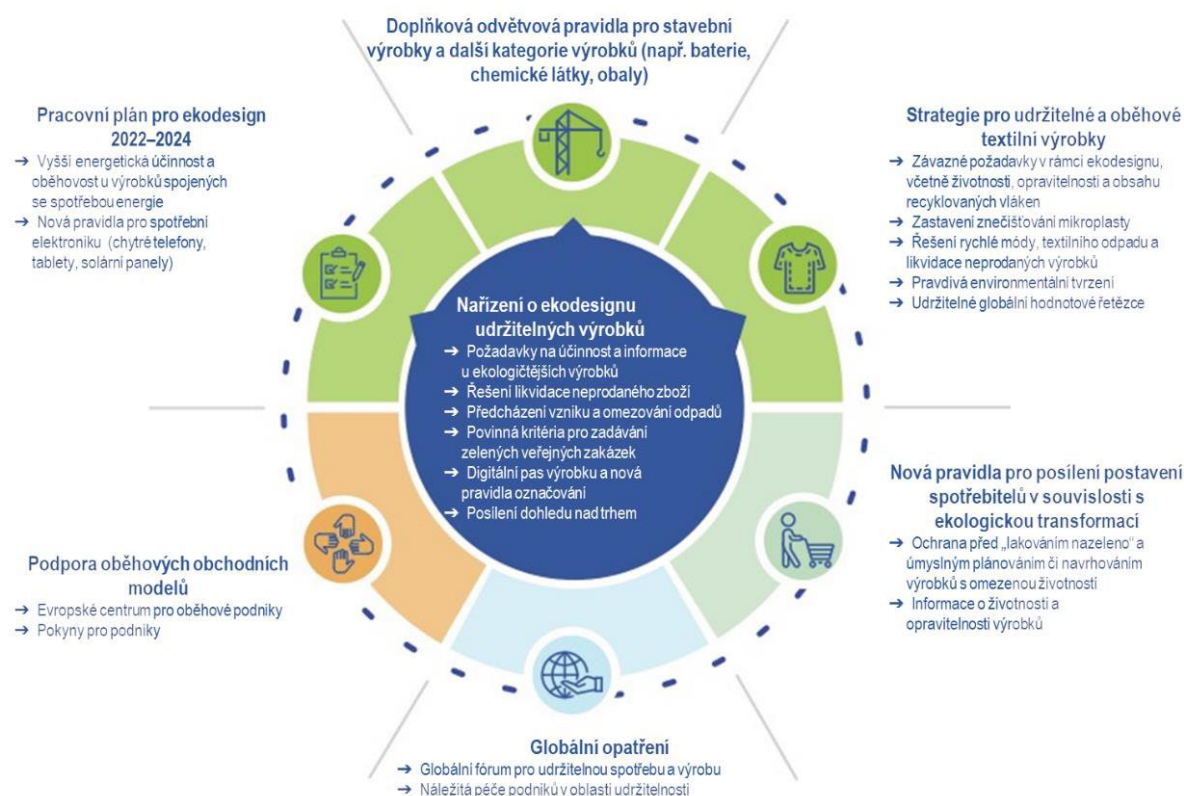
Je tomu tak proto, že se působnost nového nařízení o ekodesignu má podstatně rozšířit, že má v podobě odvětvových iniciativ pro textilní, stavební i další výrobky přispět k zachování přírodních zdrojů, že jeho nová ustanovení mají zvýšit nejen životnost výrobků stejně jako např. jejich opravitelnost a recyklovatelnost, ale i kvalitu informací o výrobcích a že má v první

řadě od podniků vyžadovat, aby předkládaly transparentní údaje o vlastnostech svých výrobků a dopadech jejich životního cyklu na životní prostředí.

To totiž znamená, že pokud by se díky iniciativě Komise týkající se environmentálních tvrzení podařilo zvýšit spolehlivost, srovnatelnost a ověřitelnost environmentálních tvrzení o výrobcích tak, aby tato tvrzení byla podložena a ověřena pomocí metod analýzy životního cyklu i včetně metody stanovení environmentální stopy produktu⁴, a pokud by nové nařízení o ekodesignu podpořil i právní předpis o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti^{xxii}, tak že by spotřebitelé do svých rukou dostali opravdu mocný nástroj k tomu, aby mohli jednotlivé výrobky splňující cíle EU v oblasti udržitelnosti vzájemně porovnávat, a tedy i možnost je v tomto ohledu rovněž hodnotit.

Připomeňme si proto (zнову) konkrétní iniciativy, které Komise pro naplnění cílů EU v oblasti udržitelnosti na konci března loňského roku představila, a to v jejich zjednodušeném grafickém ztvárnění:

Udržitelné výrobky jako standard na odolnějším jednotném trhu

Zdroj: COM(2022) 140 final

⁴ Viz doporučení Komise (EU) 2021/2279 ze dne 15. prosince 2021 o používání metod stanovení environmentální stopy pro měření a sdělování environmentálního profilu životního cyklu produktů a organizací

3. Udržitelné výrobky jako standard

Jak jsme se snažili ukázat, nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků je pro Komisi základním kamenem přístupu k environmentálně udržitelnějším a více oběhovým výrobkům.

Má zavést rámec pro stanovení požadavků na ekodesign pro konkrétní kategorie výrobků s cílem výrazně zlepšit jejich oběhovost, energetickou účinnost a další aspekty udržitelnosti z hlediska životního prostředí. Vychází ze směrnice o ekodesignu, která ve vztahu k výrobkům spojeným se spotřebou energie prokázala svoji účinnost, mělo by umožnit stanovovat minimální požadavky na ekodesign a informace pro téměř všechny kategorie fyzického zboží uváděného na trh v EU⁵ a pro skupiny výrobků, které mají dostatek společných vlastností, by mělo být možné pro ně na jeho základě stanovovat i horizontální pravidla.

Takto pojaté požadavky na ekodesign mohou významně přispět k vyšší účinnosti zdrojů i vyšší energetické účinnosti. To může umožnit delší životnost výrobků a maximalizovat hodnotu obsaženou v materiálech. A to může vést nejen ke snížení znečištění a celkových dopadů, které dnes výrobky a jejich spotřeba na klima a životní prostředí mají, ale také významně přispět i k tomu, že výroba a výrobky na trhu budou udržitelnější.

Ambicí nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků přitom není zavést definici toho, co je udržitelný výrobek, anebo nějaký jeden „správný postup“, který by se měl zavést a vynucovat, jako spíše vytvořit pro potřebnou a veřejností požadovanou transformaci stávajícího hospodářského modelu směrem k větší udržitelnosti vhodné prostředí a na cestě k němu se soustředit na následujících 7 oblastí:

1) Pomoc podnikům a spotřebitelům při přijímání informovanějších rozhodnutí

Kromě stanovení požadavků na to, jak výrobky vyrábět, představuje nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků rovněž rámec pro stanovení požadavků na poskytování informací o environmentální udržitelnosti výrobků. V závislosti na příslušném výrobku sem mohou vedle informací o spotřebě energie patřit například i informace o recyklovaném obsahu, přítomnosti látek vzbuzujících obavy, životnosti, opravitelnosti, dostupnosti náhradních dílů a recyklovatelnosti apod.

Jedním z nejzásadnějších (a současně asi i nejkontroverznějších) požadavků v tomto ohledu je návrh, aby se normou pro všechny výrobky, na které se nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků bude vztahovat, stal i jejich digitální pas, který má umožnit, aby byly výrobky označeny, identifikovány a bezprostředně propojeny rovněž s údaji, které jsou relevantní pro jejich oběhovost a udržitelnost.

---

⁵ Až na některé významné výjimky, jako jsou potraviny nebo krmiva, jak jsou definovány v obecném potravinovém právu (nařízení (ES) č. 178/2002)

Tento průkopnický přístup k údajům o environmentální udržitelnosti přitom může připravit půdu i pro širší dobrovolné sdílení údajů nad rámec požadavků, které jsou předmětem tohoto nařízení, a přinést tak nejen spotřebitelům podstatné informace také o dalších aspektech udržitelnosti, které se k dané skupině výrobků vztahují.

Nejsou to totiž jenom spotřebitelé, kdo by mohl jejich prostřednictvím činit informovanější rozhodnutí, ale tyto informace by mohly pomoci i podnikům v celém řetězci „putování“ výrobků od výrobců, dovozců a distributorů až po obchodníky, opravny, repaséry a recyklátory, aby měly přístup k informacím, které jsou i pro ně cenné především při zvyšování účinnosti a nakládání se zdroji, a v neposlední řadě by tyto informace mohly zlepšit též transparentnost pro celou škálu organizací, které působí ve veřejném zájmu, a pomoci také vnitrostátním orgánům při prosazování relevantních předpisů a při jejich výkonu dozoru nad trhem.

Pozitivním příkladem v tomto ohledu může být například zlepšení situace při sledování přítomnosti látek vzbuzujících obavy během celého životního cyklu vybraných výrobků anebo materiálů.

Nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků ale může umožnit i zavedení nových požadavků na označování. Například v souvislosti s opravitelností výrobků se v některých členských státech velmi diskutuje o zavedení tzv. indexu opravitelnosti apod. Nové nařízení ale může doplnit i některé další informace například do energetických štítků EU nebo u jiných výrobků zavést štítky zcela nové, pokud se ukáže, že povinné poskytnutí klíčových informací v okamžiku nákupu může být i v případě těchto výrobků účinným způsobem, jak informovat spotřebitele o příslušných aspektech vlivu těchto výrobků na životní prostředí, a zejména pokud se tím umožní snadné srovnání výrobků v dané kategorii.

A Komise hodlá pracovat také na přezkumu nebo stanovení nových kritérií, která jsou specifická pro jednotlivé výrobky v rámci ekoznačky EU.

2) Zastavení likvidace neprodaného spotřebního zboží

Představené nařízení má ambici zavést také opatření, na základě kterých by bylo možné předcházet a zastavit likvidaci neprodaného spotřebního zboží.

Za tímto účelem (jako první krok) požaduje po velkých podnicích, které vyřazují neprodané výrobky, aby zveřejňovaly množství výrobků, které ročně vyřadí, a aby uváděly důvody pro takto vyřazená množství, stejně jako informace o množství vyřazených výrobků odeslaných k opětovnému použití, repasování, recyklaci, energetickému využití a likvidaci v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady.

A má, v závislosti na kategoriích výrobků, které mají být regulovány, umožnit i zcela zakázat likvidaci neprodaných výrobků.

3) Podpora a nákup udržitelnějších výrobků

Nejsou to ovšem jenom požadavky na účinnost a informace v rámci ekodesignu výrobků, které mají umožnit především spotřebitelům vybírat výrobky, které jsou udržitelnější z hlediska životního prostředí, mnohem větší úlohu mají podle nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků hrát také pobídky členských států a veřejné zakázky.

Komise již v tomto ohledu vypracovala i několik kritérií pro zadávání zelených veřejných zakázek, ale jejich dopad zůstává omezený, protože jejich používání je v současné době dobrovolné. Cílem nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků je proto zvýšit váhu veřejných výdajů za účelem zvýšení poptávky po výrobcích, které jsou udržitelnější z hlediska životního prostředí, a to stanovením povinných kritérií pro zadávání veřejných zakázek na tyto výrobky nebo případně s využitím jejich kombinace.

To znamená, že zadavatelé by mohli být povinni používat k nákupu konkrétních skupin výrobků takováto kritéria pro veřejné zakázky, a kromě toho Komise uvažuje také o tom, že by k tomuto účelu bylo možné využít i pobídky poskytované členskými státy, a to prostřednictvím požadavků na environmentální udržitelnost výrobků, jichž se tyto pobídky týkají.

4) Plánování, konzultace a spoluvytváření jako metoda ekodesignu

Představené nařízení vychází také z toho, že se stávající politiky EU v oblasti ekodesignu a označování výrobků energetickými štítky ukázaly jako efektivní. Přinesly spotřebitelům úspory, omezily závislost EU na dovozu energie z fosilních zdrojů a snížily emise.

V posledním desetiletí přitom byla stanovena pravidla pro přibližně 30 skupin výrobků spojených se spotřebou energie (viz také kapitola 1 Ekodesign a jeho význam pro společnost), a Komise proto chce i v případě nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků pokračovat v cílení opatření především na ta prioritní, a to na základě víceletých pracovních plánů a účelného stanovování takovýchto priorit.

A do doby, než nový rámec nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků vstoupí v platnost, bude, pokud jde o plánování a konzultace, postupovat podle stávající směrnice o ekodesignu, o čemž svědčí také fakt, že tímto postupem byl přijat i nový pracovní plán pro ekodesign a označování energetickými štítky na období 2022–2024.

To má společně se zapojením relevantních aktérů zajistit, aby mohly práce na snižování spotřeby energie i materiálů pokračovat (byť se budou zatím týkat jen výrobků spojených se spotřebou energie) a aby byl využit potenciál i pro další úspory energie jako například u nízkoteplotních záříčů, které dnes mohou představovat i miliardy eur.

Důležité v tomto ohledu je, že nový pracovní plán mimo jiné zajišťuje to, aby i ve stávajícím právním rámci byly stále více řešeny aspekty oběhovosti, a také to, že Komise deklarovala svůj

úmysl začít pracovat na nových parametrech již nyní a navrhnout tak konkrétní opatření pro jednotlivé výrobky bezprostředně poté, co bude nový rámec zaveden.

Příkladem takového postupu může být například veřejná konzultace o kategoriích výrobků, které mají být vybrány v rámci prvního pracovního plánu pro nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků, a Komise již na základě předběžného posouzení zjistila, že následující kategorie výrobků jako například textilní výrobky, nábytek, matrace, pneumatiky, čisticí prostředky, barvy, maziva anebo i železo, ocel a hliník, které mají velký dopad na životní prostředí a potenciál ke zlepšení, jsou vhodnými kandidáty pro první pracovní plán podle tohoto nařízení.

Nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků by proto mělo z tohoto přístupu spoluvytváření obdobně jako je tomu u směrnice o ekodesignu vycházet, a to od vytvoření pracovního plánu a stanovení priorit pro výrobky až po posouzení a vypracování všech nových požadavků na výrobky.

A obdobně jako dnes podle směrnice o ekodesignu existuje konzultační fórum, kde dochází během jednotlivých fází procesu vypracování požadavků na výrobky k výměně informací mezi skupinami zúčastněných stran, tak by mělo podle nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků fungovat i nové Fórum o ekodesignu, kde se mají potkat nejen vnitrostátní a donucovací orgány, ale i zástupci průmyslu a další relevantní aktéři.

Je ovšem potřeba připomenout (viz i výše), že vývoji a přijímání požadavků na výrobky (stejně jako přijímání s nimi souvisejících opatření) by měla vedle konzultačních procesů předcházet důkladná posouzení dopadů a že tyto požadavky (a opatření) by měly být přijímány pouze tehdy, pokud je budou závěry z těchto hodnocení dopadů podporovat.

A konečně, nová pravidla podle nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků by měla být podložena i spolehlivými metodickými přístupy, aby bylo vůbec možné v rámci nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků tyto dopady výrobků na životní prostředí prostřednictvím klíčových aspektů udržitelnosti řešit a aby bylo možné zvolit i tu nejvhodnější metodiku v závislosti na daném výrobku anebo skupině výrobků.

Velmi pravděpodobně tak bude tento přístup vycházet ze zkušeností nabytých v rámci směrnice o ekodesignu a Komise bude usilovat také o to, aby tyto metodické přístupy byly aktualizovány a doplněny jako například o metodu stanovení environmentální stopy výrobku, o které jsme se již zmínili, a aby byly vypracovány, schváleny a používány i metodiky nové jako např. metodiky týkající se životnosti, opravitelnosti, recyklovaného obsahu anebo případně i dalších aspektů udržitelnosti, pokud výše popsany konzultační proces ukáže, že je to zapotřebí.

V tomto ohledu proto Komise zcela jistě přihlédne i k výsledkům výzkumu, který probíhá a který je financován z programu Horizont Evropa.

5) Oběhové obchodní modely

Předpokladem pro snížení celkové poptávky po energii a zdrojích a oddělení hospodářského růstu od využívání primárních zdrojů je podle předloženého nařízení o ekodesignu nejen rozšíření udržitelných výrobků jako nového standardu spotřeby, ale také rozšíření obchodních modelů, které budou tyto cíle podporovat.

Komise proto chce jejich zavádění stimulovat a upozorňuje i na potřebu investic do takovýchto oběhových obchodních modelů, mezi které patří například modely „produkt jako služba“, vzájemné sdílení a reverzní logistika, výroba na vyžádání, opětovné použití nebo opravárenské služby.

Jejich podstatou je to, aby vytvářely a udržovaly hodnotu a zároveň, aby pomáhaly omezovat a optimalizovat využívání zdrojů, ale k jejich zavedení nestačí jen regulační požadavky, které jsou specifické pro jednotlivé výrobky. K jejich zavedení jsou nezbytné i „správné“ tržní signály, které především výrobcům poskytnou motivaci k lepšímu navrhování výrobků, k prodloužení životnosti výrobků a k zachování jejich hodnoty během jejich používání i po něm.

Například tím, že se výrobky prodávají jako služby (což je ilustrováno známým příkladem prodeje světla, nikoli žárovek), se mění ekonomická logika a zisky již nezávisí na objemu prodaných výrobků. To může vést vedle zisku i k zajištění toho, aby výrobky poskytované jako služba měly dlouhou životnost a byly opravitelné, neboť jejich vlastnictví zůstává podniku a nutnost nakupovat nové výrobky pro něj znamená zbytečné, nebo minimálně zvýšené obchodní náklady.

Rozvíjení a rozšiřování takovýchto obchodních modelů je ale dnes ještě stále velmi náročné, protože do značné míry závisí na konstrukčních vlastnostech výrobků i přístupu k potřebným údajům, a proto by i požadavky na výrobky v rámci nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků měly zavádění těchto modelů podporovat.

Svoji důležitou roli by při tom mohly sehrát i digitální pasy výrobků (viz také výše), ale lepší design výrobků a informace samy o sobě pravděpodobně nebudou postačovat k tomu, aby vedly k úplnému posunu v obchodních přístupech, které dnes vůči spotřebitelům aplikuje většina výrobců i dalších hospodářských subjektů.

Aby bylo možné identifikovat překážky, podpořit zavádění oběhových obchodních modelů a zajistit jejich ziskovost stejně tak jako atraktivitu pro spotřebitele, chce Komise zapojit různé zúčastněné strany do nového Evropského centra pro oběhové podniky, které by mělo zavádění těchto modelů podporovat, a to včetně odborné přípravy anebo výměny osvědčených postupů v této oblasti. V praxi tak tedy bude toto centrum pravděpodobně vycházet z odborných znalostí a nabídky služeb, které jsou poskytovány i v rámci stávajících opatření EU, a to zejména ze strany Evropské platformy zainteresovaných stran pro oběhové

hospodářství⁶, poradců pro udržitelnost sítě Enterprise Europe Network⁷ a sítě evropských klastrů ekologických technologií⁸.

Kromě toho chce Komise připravit také pokyny pro podporu oběhových obchodních modelů, které mají pomoci podnikům, členským státům a regionům nasměrovat do nich potřebné investice a tyto modely v praxi zavádět. A patřit by mezi ně měly i pokyny, jak podporovat zavádění oběhového hospodářství a partnerství pro oběhové hospodářství mezi sociálními podniky a dalšími subjekty, včetně běžných podniků, jejichž přijetí bylo oznámeno již v akčním plánu pro sociální ekonomiku⁹, a podporovat investice do dovedností nezbytných pro rozvoj oběhového hospodářství chce Komise i prostřednictvím Evropské agenty pro dovednosti¹⁰ a struktur sdružujících zástupce průmyslu, sociální partnery a poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy.

6) Posílení postavení spotřebitelů a jejich ochrana

Z průzkumů veřejného mínění prováděných na evropské úrovni také celkem jednoznačně vyplývá, že většina spotřebitelů chce hrát v ekologické transformaci aktivní úlohu¹¹, a nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků k tomu má odpovídajícím způsobem přispět.

Nejen že by výrobky měly splňovat minimální požadavky na environmentální výkonnost, ale spotřebitelé by o nich měli mít i díky označování lepší informace a také by měli mít lepší přístup k náhradním dílům, modernizacím a opravám.

Zvýšení pohodlí spotřebitelů a jejich přístup ke kvalitnějším výrobkům jsou však podmíněny do značné míry jednak cenovou dostupností udržitelných výrobků, a zásadní roli v tomto ohledu hraje pochopitelně i jejich důvěra vůči tvrzením, která jim výrobci i další články celého obchodního řetězce předkládají a která se týkají přínosů jednotlivých výrobků anebo skupin výrobků pro životní prostředí.

Z pohledu cílů nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků je tak zásadní především iniciativa na posílení postavení spotřebitelů v souvislosti s ekologickou transformací^{xiii}, která jim má umožnit přijímat informovaná rozhodnutí o nákupu, a v souvislosti s ní i představené návrhy na cílené změny horizontálního spotřebitelského práva¹², které mají mimo jiné zajistit, aby spotřebitelé v místě prodeje dostávali informace o obchodní záruce spojené s životností výrobku, jakož i např. informace týkající se oprav výrobku apod.

---

⁶ <https://circulareconomy.europa.eu/platform/en>

⁷ <https://een.ec.europa.eu/>

⁸ <https://clustercollaboration.eu/>

⁹ viz COM(2021) 778 ze dne 9.12.2021

¹⁰ viz COM(2020) 274 final ze dne 1.7.2020

¹¹ viz např. Postoje Evropanů k životnímu prostředí [zde](#)

¹² viz směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách a směrnice 2011/83/EU o právech spotřebitelů

Tyto návrhy by měly obchodníkům rovněž zakázat uvádět určité druhy environmentálních tvrzení, která jsou považována za zavádějící jako např. vágní environmentální tvrzení typu „zelený výrobek“, „ekologicky šetrný výrobek“ či „výrobek prospěšný pro životní prostředí“ apod., anebo která jsou sice přípustná, ale která nejsou dostatečným způsobem vědecky odůvodněna a ověřena.

A stejným způsobem by mohly být zakázány i další nejzávažnější nekalé obchodní praktiky, které se v environmentální oblasti objevují, jako je např. plánované předčasné zastarávání výrobků apod.

Kromě toho, jak jsme již několikrát uvedli, Komise pracuje na návrhu konkrétnějších pravidel pro environmentální tvrzení s cílem zvýšit jejich spolehlivost, srovnatelnost a ověřitelnost¹³, a představila i iniciativu na podporu oprav spotřebního zboží^{xxiv}, která má nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků doplnit tím, že spotřebitelé budou moci své zakoupené výrobky používat nejen déle, ale že jim bude poskytnuto i základní právo na jejich opravu.

7) Vedoucí postavení EU v agendě udržitelných výrobků a oběhových obchodních modelů na celosvětové úrovni

Tím, že byla již zavedena pravidla týkající se nebezpečných látek, ekodesignu nebo označování výrobků energetickými štítky a že je evropští výrobci při uvádění výrobků na trh dodržují, EU přispívá k plnění hned několika cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

A i návrhy obsažené v březnu 2022 představeném balíčku iniciativ týkajících se udržitelných výrobků (viz kapitola legislativní návrhy Komise) mají přispět k rychlejšímu provádění Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030, ale je zřejmé, že opatření EU nestačí a nemohou sama o sobě zajistit přechod k větší environmentální udržitelnosti a oběhovosti, jež současný svět potřebuje.

Komise chce proto i ve sledované oblasti ekodesignu posílit mezinárodní spolupráci a prosazovat své ambice po celém světě. A zaměřit se při tom chce především na dvoustrannou spolupráci, a to zejména se zeměmi s nízkými a středními příjmy, a nástroji k tomu mají být budování kapacit, zlepšení dialogu, technická spolupráce, podpora přístupu těchto zemí k sítím na podporu podnikání i finančním prostředkům a investicím do oběhového hospodářství a také výměna osvědčených postupů a podpora společných iniciativ.

V naplňování této agendy chce Komise pokračovat ale i na mnohostranných fórech, a to v rámci skupin G7 a G20 a také v kontextu Globální aliance pro oběhové hospodářství a účinné využívání zdrojů. Komise zde chce prosazovat vytvoření globálního fóra pro udržitelnou

---

¹³ viz i Doporučení Komise (EU) 2021/2279 ze dne 15. prosince 2021 o používání metod stanovení environmentální stopy pro měření a sdělování environmentálního profilu životního cyklu produktů a organizací (Úř. věst. L 471, s. 1)

spotřebu a výrobu s cílem usnadnit širokou diskusi mezi zeměmi a zúčastněnými stranami o plnění nedávné výzvy Environmentálního shromáždění OSN, která požaduje, aby členské státy „ve spolupráci se soukromým sektorem přijaly opatření za účelem zlepšení navrhování výrobků s ohledem na posouzení životního cyklu, aby bylo podpořeno prodloužení životnosti výrobků, opravy, opětovné použití a snadnější recyklace v souvislosti s oběhovým hospodářstvím s cílem přispět k dosažení účinného využívání zdrojů“¹⁴.

Obdobně chce také podporovat a pomáhat šířit výsledky činnosti Mezinárodního panelu pro zdroje, podporovat i další příslušné celosvětové a mnohostranné iniciativy na podporu udržitelné výroby a spotřeby a spolupracovat i se svými obchodními partnery v rámci Světové obchodní organizace, aby se mohla zvýšit oběhovost v globálních hodnotových řetězcích a aby bylo možné osvědčené postupy uplatňované v EU sdílet i na globální úrovni.

A konečně do těchto snah Komise spadá i nedávný návrh týkající se náležité péče podniků v oblasti udržitelnosti^{xxv}, který může přispět k podpoře udržitelných obchodních modelů i na celosvětové úrovni a který má podpořit přechod společností k udržitelnosti napříč všemi průmyslovými odvětvími tím, že vyžaduje, aby společnosti ve svých globálních hodnotových řetězcích řešily a zohledňovaly nepříznivé dopady na životní prostředí. Mezi základní požadavky tohoto návrhu přitom mimo jiné patří i ten, aby větší společnosti měly plán, který zajistí soulad jejich obchodní strategie s omezením globálního oteplování na 1,5 °C tak, jak stanoví a požaduje Pařížská dohoda¹⁵.

4. Rámec pro určení nových požadavků na ekodesign

Jak jsme již zdůraznili v přechodím textu, pro naplnění těchto cílů včetně Pařížské dohody je potřeba přehodnotit především dominantní postavení lineárního hospodářského modelu a učinit kroky, které povedou k oběhovému hospodářství.

Aby mohla být posílena konkurenceschopnost evropských podniků na celosvětové úrovni a aby mohly být i spotřebitelům nabízeny udržitelné výrobky, je v zásadě zapotřebí se vydat na cestu nového přístupu k výrobě produktů a jít přitom i nad rámec současných minimálních požadavků, které stanoví např. REACH anebo předpisy upravující označování výrobků energetickými štítky, jejich balení apod.

A právě tuto roli může sehrát nový rámec pro určení požadavků na ekodesign udržitelných výrobků, který má být prostřednictvím nového nařízení o ekodesignu přijat a který (jak jsme

---

¹⁴ viz Rezoluce UNEA 5 o posílení oběhového hospodářství jako příspěvku k dosažení udržitelné spotřeby a výroby, přijatá dne 5. března 2022, UNEP/EA5/L17/REV.1

¹⁵ viz i <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/climate-change/paris-agreement/>

již také uvedli) podstatně rozšiřuje působnost stávajícího rámce pro ekodesign výrobků tím, že má:

- v podobě odvětvových iniciativ pro textil, stavební a další výrobky výrazně přispět k zachování zdrojů a zvýšení energetické účinnosti,
- zvýšit životnost výrobků a další jejich aspekty související s udržitelností jako je jejich opravitelnost, lepší recyklace apod. a
- zlepšit i kvalitu informací o výrobcích ohledně dopadů jejich životního cyklu na životní prostředí,

k čemuž mají přispět i další opatření zejména na posílení postavení a důvěry spotřebitelů a na zlepšení sledování souladu chování podniků se stanovenými požadavky a kritérii, které mají zaručit, že budou pro hospodářské subjekty (i v těchto nových situacích) platit rovné podmínky.

Je však potřeba nejen připustit, ale otevřeně uvést, že výrobci, jejichž výroba bude udržitelnější a kteří k tomu budou používat transparentní dodavatelské řetězce, mají tímto získat vyšší podíl na trhu EU a jednoznačně zvýšit také svou konkurenceschopnost oproti výrobcům, kteří budou i nadále používat méně udržitelné metody.

I proto stojí za to si tento nový rámec pravidel daný návrhem nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků blíže a konkrétněji představit, i když pouze ve stručnosti, protože je jednak veřejně dostupný a jednak velmi pravděpodobně v průběhu jeho schvalování dozná ještě změn.

4.1 Předmět a rozsah nové úpravy

Článek 1 stanoví předmět tohoto nařízení, a to konkrétně rámec pro stanovení nových požadavků na ekodesign, vytvoření digitálního pasu výrobků a zákaz ničení neprodaných spotřebních výrobků.

Stanoví také aspekty výrobků, jichž se nové požadavky na ekodesign týkají, jako je životnost výrobků a jejich spolehlivost, opětovná použitelnost, modernizovatelnost, opravitelnost a možnost jejich údržby a renovace, přítomnost látek vzbuzujících obavy, účinné využívání energie a zdrojů a recyklovaný obsah. A dále také stanoví širokou oblast působnosti nařízení s tím, že výjimka se má vztahovat pouze na několik odvětví, jako jsou potraviny, krmiva nebo léčivé přípravky.

Článek 2 stanoví definice nezbytné pro provádění tohoto nařízení. Řada těchto definic je přitom převzata z nového legislativního rámce, tzn. z nařízení (ES) č. 765/2008 a rozhodnutí 768/2008/ES, ze zrušené směrnice o ekodesignu nebo ze stávajících právních předpisů v oblasti životního prostředí jako je rámcová směrnice o odpadech. A zavádí se i soubor nových

definice, a to především v souvislosti s následnými ustanoveními týkajícími se (digitálního) pasu výrobků a ničení neprodaných spotřebních výrobků.

Článek 3 stanoví obecnou zásadu týkající se volného pohybu výrobků, která v první řadě stanoví, že výrobky smějí být v EU uvedeny na trh nebo do provozu pouze tehdy, pokud splňují nové požadavky na ekodesign stanovené tímto nařízením a také že členské státy nezakážou, neomezí ani neztíží uvádění výrobků na trh nebo jejich uvádění do provozu, které tyto požadavky splňují.

4.2 Akty v přenesené pravomoci

Článek 4 stanoví zmocnění Komise k přijímání aktů v přenesené pravomoci, které mají nově stanovovat požadavky na ekodesign, stejně jako postupy posuzování jejich shody a požadavky na měření spotřeby energie nebo jejich výkonnosti ve vztahu k jiným parametrům udržitelnosti, a to včetně požadavků na výrobce, zplnomocněné zástupce nebo dovozce, aby v souvislosti s nimi poskytovali i příslušné informace.

Toto zmocnění pak zahrnuje i pravomoc Komise, aby stanovila požadavky na výpočet výkonnosti výrobků, na alternativní pravidla pro prohlášení o shodě nebo na označení výrobků a konečně i na pobídky členských států a kritéria pro zadávání veřejných zakázek.

Aktům v přenesené pravomoci se věnují i články 66 a 67 a v této souvislosti je asi vhodné uvést, že tyto nelegislativní akty mají obecně doplňovat nebo měnit pouze méně podstatné části právních předpisů EU a Komise má jejich prostřednictvím zajistit jednotné provádění těchto předpisů.

V daném kontextu však tyto akty v přenesené pravomoci představují skutečně významnou kompetenci Komise a je tedy na místě také uvést, že požadavky stanovené na jejich základě budou moci být uplatňovány pouze pokud bude při jejich přijímání dodržen řádný konzultační proces, pokud k nim Evropský parlament nebo Rada nevnesou námitky anebo pokud je tyto evropské instituce následně nezruší.

4.3 Požadavky na ekodesign

Článek 5 obecný rámec pro přijímání nových požadavků na ekodesign výrobků specifikuje a stanoví aspekty, které mají být prostřednictvím těchto požadavků u výrobků zlepšeny, a to konkrétně tyto následující aspekty, které v textu označujeme i jako nové „aspekty udržitelnosti“ výrobků:

- životnost,
- spolehlivost,
- opětovná využitelnost,
- modernizovatelnost,

- opravitelnost,
- možnost údržby a renovace,
- přítomnost látek vzbuzujících obavy,
- využívání energie nebo energetická účinnost,
- využívání zdrojů nebo účinné využívání zdrojů,
- recyklovaný obsah,
- možnost repasování a recyklace,
- možnost využití materiálů,
- dopady na životní prostředí, včetně uhlíkové a environmentální stopy, a
- předpokládané množství vyprodukovaných odpadních materiálů.

Dále také vysvětluje, že tyto požadavky se mohou vztahovat na jednu konkrétní skupinu výrobků nebo horizontálně na více skupin výrobků, pokud technická podobnost umožňuje stanovení společných požadavků, upřesňuje, že požadavky na ekodesign zahrnují i požadavky na výkonnost a informace, a stanoví řadu podmínek, které musí Komise při přípravě požadavků na ekodesign splnit, stejně jako řadu kritérií, která tyto požadavky budou muset splňovat.

A konečně umožňuje Komisi rovněž požadovat, aby účastníci dodavatelského řetězce při ověřování shody výrobků s novými požadavky na ekodesign spolupracovali s výrobcí, oznámenými subjekty a příslušnými vnitrostátními orgány.

Článek 6 uvádí další podrobnosti o nových požadavcích na výkonnost výrobků, a to především že mohou mít podobu buď kvantitativního nebo i kvalitativního požadavku, který je na základě vybraného parametru nebo parametrů výrobku, jejichž seznam je uveden v příloze I, stanoven za účelem zlepšení určitého aspektu výrobku.

Článek 7 se zaměřuje na požadavky na informace a stanoví, že součástí těchto požadavků musí být vždy požadavky týkající se pasu výrobku a požadavky týkající se látek vzbuzujících obavy.

Dále podrobně uvádí i další typy informací, které by měly být nově k výrobkům také přiloženy jako jsou:

- a) informace o výkonnosti výrobku ve vztahu k parametrům výrobku uvedeným v příloze I,
- b) informace pro spotřebitele a další koncové uživatele o tom, jak výrobek nainstalovat, používat, udržovat a opravovat, aby se minimalizoval jeho dopad na životní prostředí a zajistila jeho optimální trvanlivost, jakož i o tom, jak výrobek vrátit nebo zlikvidovat na konci životnosti,
- c) informace pro zpracovatelská zařízení o demontáži, recyklaci nebo likvidaci výrobku na konci doby životnosti anebo jiné informace, které mohou ovlivnit způsob zacházení s výrobkem jinými osobami než výrobcem, aby se zlepšila výkonnost ve vztahu k

parametrům výrobku uvedeným v příloze I, včetně možností či nástrojů pro vzájemné porovnání výrobků nebo jejich zařazování do určitých „tříd výkonnosti“ apod.,

a stanoví různé způsoby, jakými mají být tyto informace zpřístupněny, a také požadavek, že musí být poskytnuty v jazyce, kterému spotřebitelé a jiní koncoví uživatelé snadno rozumějí.

4.4 Digitální pas pro výrobky

Článek 8 stanoví prvky, které musí Komise specifikovat v požadavcích na informace v souvislosti s digitálním pasem výrobku, jako například informace, které v něm mají být uvedeny a kdo a jakým způsobem k nim má mít přístup.

Články 9 až 11 stanoví obecné požadavky týkající se pasu výrobku, požadavky na technický návrh a fungování pasu výrobku a také pravidla týkající se jedinečných identifikátorů provozovatele a identifikátorů zařízení.

Článek 12 pak upravuje zřízení registru, v němž mají být uloženy informace uvedené v pasu výrobku, a umožňuje Komisi stanovit, které informace sem bude potřeba nahrát, a článek 13 specifikuje i podrobnosti potřebné pro zapojení celních orgánů.

4.5 Štítky

Článek 14 stanoví požadavky týkající se štítků, pokud mají být podle tohoto nařízení použity pro danou skupinu výrobků. Je v něm vysvětleno, že v takových případech musí obsah štítku včetně příslušných tříd výkonnosti apod., jeho podobu a způsob jeho zobrazení pro spotřebitele specifikovat akty v přenesené pravomoci, a také, že pokud nelze výrobek opatřit štítkem podle nařízení (EU) 2017/1369 o označování výrobků energetickými štítky společně s parametry udržitelnosti včetně tříd jejich výkonnosti, tak má být možné daný výrobek označit samostatným štítkem podle tohoto nařízení.

Článek 15 pak stanoví, že hospodářské subjekty nesmí opatřovat výrobky před jejich uvedením na trh nebo do provozu štítky napodobujícími štítky stanovené tímto nařízením, pokud by to mohlo být pro spotřebitele zavádějící anebo matoucí.

4.6 Stanovování priorit a plánování

Článek 16 stanoví, že Komise přijme pracovní plán, který musí pokrývat dobu nejméně tří let a uvádět kritéria pro stanovení priorit jako je zejména:

- a) potenciál pro zlepšení jednotlivých aspektů udržitelnosti daného výrobku,
- b) objem prodeje a obchodu s daným výrobkem v EU,
- c) rozdělení dopadů na životní prostředí, využívání energie a vznik odpadů v celém hodnotovém řetězci u daného výrobku, stejně jako i

- d) nutnost pravidelně přezkoumávat a upravovat akty v přenesené pravomoci, které nové požadavky na ekodesign stanoví, s ohledem na technologický vývoj a vývoj trhu

a má současně obsahovat i orientační seznam skupin výrobků, kterými se Komise hodlá tímto způsobem v nadcházejících letech zabývat.

Článek 17 zřizuje fórum o ekodesignu jako skupinu odborníků, která má být složena ze zástupců všech zainteresovaných stran a podílet se bezprostředně i na přípravách nových požadavků na ekodesign. Toto fórum bude přitom (viz i výše) vycházet ze stávajícího konzultačního fóra zřízeného podle směrnice 2009/125/ES.

Článek 18 zavádí samoregulačních opatření, která mají fungovat jako alternativa k aktům v přenesené pravomoci, a stanoví, co by mělo samoregulační opatření obsahovat, co by mělo být Komisi předloženo jako důkaz, že bude fungovat, a také postup, jakým Komise má uznat samoregulační opatření jako platnou alternativu k aktu v přenesené pravomoci. I směrnice 2009/125/ES obsahovala článek o dobrovolných dohodách, ale nové nařízení tento typ opatření ještě dále rozšiřuje.

A článek 19 konečně pamatuje i na mikropodniky a malé a střední podniky a stanoví opatření, musí členské státy a Komise přijmout, aby pomohly malým a středním podnikům začlenit aspekty environmentální udržitelnosti (včetně energetické účinnosti) do jejich hodnotového řetězce, a to včetně např. přijetí pokynů, finanční pomoci a odborné přípravy nebo technické pomoci.

4.7 Zničení neprodaných spotřebních výrobků

Článek 20 stanoví pro hospodářské subjekty, které vyřazují neprodané spotřební výrobky, obecnou povinnost jednat transparentně a na volně přístupné internetové stránce nebo jinak uveřejňovat informace o:

- a) počtu vyřazených neprodaných spotřebních výrobků za rok, rozlišených podle typu nebo kategorie výrobků,
- b) důvodech pro vyřazení výrobků a
- c) dodání vyřazených výrobků pro přípravu na opětovné použití, repasování, recyklaci, energetické využití a jejich odstranění v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady podle definice v článku 4 směrnice 2008/98/ES¹⁶

a stanoví rovněž možnost přijímat akty v přenesené pravomoci, které mohou hospodářským subjektům zakázat, aby neprodané spotřební výrobky ničily, stejně jako případně přijmout i určité výjimky z tohoto postupu například z důvodů ochrany zdraví a bezpečnosti.

---

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0098>

Tento článek se přitom nemá vztahovat na malé a střední podniky, ale prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci má mít Komise i v tomto ohledu možnost stanovit ze zákazu ničení neprodaných spotřebních výrobků nebo povinnosti uveřejňovat příslušné informace pro tento typ podniků určité výjimky, a to v případech, pokud by existovaly dostatečné důkazy o tom, že těmto podnikům lze připisovat podstatnou část zničených neprodaných spotřebních výrobků anebo že jejich vyloučení může být využito k obcházení zákazu ničení neprodaných spotřebních výrobků.

4.8 Povinnosti hospodářských subjektů

Články 21 až 24 stanoví povinnosti výrobců, zplnomocněných zástupců, dovozců a distributorů, pokud jde o uvádění výrobků na trh nebo do provozu podle tohoto nařízení. Vycházejí přitom ze standardních ustanovení rozhodnutí 768/2008/ES¹⁷ a zahrnují zejména povinnosti, aby výrobky byly navrženy a vyrobeny v souladu s požadavky tohoto nařízení, aby k nim byla vypracována příslušná technická dokumentace, aby byl dodržen příslušný postup posouzení shody, aby byly k dispozici příslušné informace a aby zajištěna i nutná spolupráce těchto subjektů s dozorovými a dalšími vnitrostátními orgány.

Článek 25 stanoví povinnosti pro obchodníky, to znamená typicky pro maloobchod i jednotlivé prodejce, a těm ukládá zajistit, aby jejich zákazníci měli přístup ke všem relevantním informacím včetně štítků podle tohoto nařízení a aby jim byl dostupný i pas výrobku, a to i v případě (online) prodeje na dálku. A dále tento článek přináší i zákaz zobrazovat jiné štítky, značky, symboly nebo nápisy, které by mohly být s ohledem na informace uvedené na štítku výrobku podle tohoto nařízení pro zákazníky zavádějící nebo matoucí.

V článku 26 jsou specifikovány různé povinnosti, které musí hospodářské subjekty splňovat, vyžaduje-li akt v přenesené pravomoci, aby byl výrobek označen štítkem, včetně např. bezplatného poskytování štítků obchodníkům nebo uvádění odkazu na informace, které jsou na něm uvedeny, i ve vizuálních reklamách nebo propagačních materiálech.

Článek 27 se týká povinností poskytovatelů služeb kompletního vyřízení objednávek a požaduje po nich zejména zajištění toho, aby podmínky při manipulaci s výrobkem během skladování, balení, opatření adresou a odesílání zásilek neohrožovaly soulad výrobků s požadavky podle tohoto nařízení.

Článek 28 podle z rozhodnutí 768/2008/ES stanoví případy, kdy se povinnosti výrobců výslovně vztahují i na dovozce a distributory.

Článek 29 se týká povinností on-line tržišť a internetových vyhledávačů a stanoví pro ně povinnost zejména navrhnout a uspořádat svá rozhraní způsobem, který umožní obchodníkům plnit jejich povinnosti, a také povinnost vytvořit kontaktní místa a spolupracovat

---

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008D0768>

s orgány dozoru nad trhem. Podle tohoto článku by pak orgány dozoru nad trhem měly mít také pravomoc nařídit on-line tržišti i odstranit z jeho rozhraní nezákonný obsah odkazující na nevyhovující výrobek podle tohoto nařízení, znemožnit k němu přístup nebo zobrazit výslovné varování konečným uživatelům v okamžiku přístupu k takovému obsahu.

Článek 30 specifikuje informační povinnosti hospodářských subjektů a stanoví mimo jiné i možnost, aby budoucí akty v přenesené pravomoci po výrobcích, jejich zplnomocněných zástupcích nebo dovozcích vyžadovaly zpřístupnění technické dokumentace v digitální podobě i bez vyžádání.

Článek 31 specifikuje povinnosti hospodářských subjektů v oblasti sledování a podávání zpráv a stanoví možnost, aby budoucí akty v přenesené pravomoci vyžadovaly zpřístupnění informací pro konečné uživatele i o tom, jakou energii při používání spotřebují nebo jaká je jejich jiná výkonnost ve vztahu k dalším (relevantním) parametrům udržitelnosti. A stanoví-li tak akty v přenesené pravomoci, měli by být výrobci, jejich zplnomocnění zástupci nebo dovozci povinni i shromažďovat a oznamovat Komisi informace o množství výrobků, na které se budou tyto akty vztahovat.

4.9 Shoda výrobků

Další články se týkají shody výrobků a obsahují převážně standardní ustanovení o tom, jak posuzovat shodu výrobků, což se týká především:

- používání spolehlivých, přesných a reprodukovatelných metod zkoušení, měření a výpočtů (článek 32),
- harmonizovaných norem, které stanoví předpoklad shody (článek 34),
- možnosti, aby Komise přijala společné specifikace, nejsou-li k dispozici harmonizované normy (článek 35),
- postupů posuzování shody (článek 36),
- EU prohlášení o shodě (článek 37),
- označení CE (články 38 a 39) a také
- možnosti používat alternativní označení (článek 40).

Za zmínku tak stojí předpoklad shody s požadavky na ekodesign u výrobků označených ekoznačkou EU (článek 34) nebo možnost změnit aktem v přenesené pravomoci také příslušný modul posuzování shody v závislosti na daném výrobku (článek 36).

Článek 33 se pak výslovně týká prevence a stanoví povinnosti, aby se zabránilo obcházení výše uvedených ustanovení například tím, že výrobky budou navrženy tak, aby byly schopny zjistit, že jsou zkoušeny, a automaticky tak změnily i svou výkonnost na příznivější výsledek do doby, než bude povolen jejich přístup na trh apod.

Články 41 až 56 se potom týkají oznamování subjektů posuzování shody a souvisejících povinností členských států a těchto subjektů samotných, přičemž i ty tvoří v zásadě standardní ustanovení vycházející z rozhodnutí č. 768/2008/ES, která jsou zde doplněna o některá cílená, ale pouze dílčí vylepšení s cílem zajistit právní jistotu a dále posílit nezávislost, způsobilost a kontrolu oznámených subjektů podle tohoto nařízení.

4.10 Pobídky

Článek 57 podtrhuje potřebu zajistit dostatečnou poptávku po ekologicky udržitelnějších výrobcích a stanoví, že pokud členské státy přijmou ve vztahu k výrobkům nějaké pobídky, měly by se tyto pobídky v zásadě zaměřovat na dvě nejvyšší zastoupené třídy nebo třídy, které nesou ekoznačku EU. V případě, že není stanovena žádná třída výkonnosti těchto výrobků nebo je tato třída založena na několika parametrech udržitelnosti výrobku, může Komise aktem v přenesené pravomoci dále upřesnit, jak mají pobídky členských států fungovat.

Článek 58 se pak týká zelených veřejných zakázek, a to konkrétně možnosti, aby akty v přenesené pravomoci přijaté podle tohoto nařízení mohly stanovit požadavky pro veřejné zakázky jako jsou kupř. povinné technické specifikace, kritéria výběru či kritéria pro zadání zakázky apod., a to na základě parametrů výrobků uvedených v příloze I tohoto nařízení.

4.11 Dozor nad trhem

Další ustanovení se týkají dozoru nad trhem. I zde obecně vychází z povinností, které platí podle nařízení (EU) 2019/1020 o doзору nad trhem¹⁸, a zároveň stanoví některé konkrétnější povinnosti v případech, kdy je to pro toto nařízení relevantní.

Článek 59 vyžaduje, aby členské státy vypracovaly akční plán pro činnosti dozoru nad trhem, který musí obsahovat výrobky a požadavky určené jako priority v oblasti dozoru nad trhem, jež budou určeny na základě řady kritérií stanovených v tomto článku, a stejně tak musí obsahovat i povahu a počet plánovaných kontrol.

Článek 60 zmocňuje Komisi k přijímání aktů v přenesené pravomoci, které stanoví minimální počet kontrol, které mají být v členských státech u konkrétních výrobců provedeny, a to i včetně povahy požadovaných kontrol a metod, které se mají použít.

Článek 61 odkazuje na informační a komunikační systém podle nařízení o doзору nad trhem (ICSMS) a požaduje, aby do něj členské státy vkládaly informace o sankcích uložených podle tohoto nařízení. Na základě toho musí Komise přijmout zprávu obsahující orientační referenční hodnoty týkající se četnosti kontrol, povahy a přísnosti uložených sankcí.

---

¹⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1020>

Článek 62 odkazuje na skupinu pro správní spolupráci zřízenou podle nařízení o dozoru nad trhem a stanoví její úlohu v souvislosti s tímto nařízením. Tato úloha zahrnuje zejména stanovení společných priorit pro akční plány v jednotlivých členských státech, projekty společného dozoru nad trhem a zkušební projekty, společné investice do kapacit dozoru nad trhem (včetně vybavení a nástrojů IT), společná školení a pokyny.

Články 63 až 65 se týkají ochranných postupů a stanovují požadavky na to, jak má postupovat vnitrostátní orgán dozoru nad trhem, pokud se domnívá, že výrobek, na který se vztahuje akt v přenesené pravomoci, představuje na trhu riziko, jak se postupuje, když s přijatými opatřeními ze strany tohoto orgánu nesouhlasí jiné členské státy nebo Komise a jak se má postupovat, když se nedodržení požadavků týká pouze formálních povinností např. v souvislosti s označením CE nebo EU prohlášením o shodě apod.

Článek 68 stanoví, že sankce, které členské státy stanoví, musí být účinné, přiměřené a odrazující a že musí brát v potaz rozsah nesouladu a počet kusů výrobku uvedených na trh EU, které nesplňují podmínky stanovené tímto nařízením.

4.12 Hodnocení, přechodná ustanovení a vstup v platnost

Článek 69 požaduje provedení hodnocení tohoto nařízení 8 let po jeho přijetí a stanovuje, že zpráva Komise o hlavních zjištěních má být předložena Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, přičemž může obsahovat i legislativní návrh na změnu příslušných ustanovení tohoto nařízení.

Článek 70 ruší směrnici 2009/125/ES a zároveň stanoví související přechodná ustanovení, přičemž za zmínku stojí především skutečnost, že prováděcí opatření přijatá podle této směrnice o ekodesignu zůstávají v platnosti, dokud nebudou zrušena aktem v přenesené pravomoci přijatým podle tohoto nařízení.

A článek 71 stanoví, že toto nařízení má vstoupit v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie a že bude závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

4.13 Přílohy

K návrhu nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků je připojeno také celkem 8 příloh, přičemž:

- Příloha I stanoví parametry výrobků, které se použijí pro stanovení požadavků na výkonnost a informace u výrobků podle tohoto nařízení,
- Příloha II stanoví postup pro stanovení těchto požadavků na výkonnost,
- Příloha III uvádí informace, které mohou být uvedeny v pasu výrobku, a specifikuje informace, které v něm mají být uvedeny,

- v Příloze IV je uveden standardní modul posuzování shody uvedený v článku 35 podle rozhodnutí 768/2008/ES,
- v příloze V je uvedeno EU prohlášení o shodě,
- v příloze VI jsou uvedeny podrobnější informace o obsahu aktů v přenesené pravomoci stanovujících požadavky na ekodesign, které mají být přijaty podle tohoto nařízení,
- Příloha VII stanoví obecná kritéria platná pro samoregulační opatření podle článku 18 a
- Příloha VIII obsahuje i srovnávací tabulku se směrnicí o ekodesignu.

5. Výhrady

K tomuto návrhu ještě před jeho přijetím zazněla celá řada výhrad, což je pochopitelné, ale ty nejzávažnější zde považujeme za důležité představit.

Ne všechny se přitom týkaly jenom obsahu návrhu nařízení. Velmi podstatné připomínky zazněly i ke způsobu zpracování tohoto návrhu a jeho odůvodnění, z nichž nejpodstatnější byly představeny v lednu 2022 ve stanovisku Výboru pro kontrolu regulace.

Ten sice vydal kladné stanovisko¹⁹, protože Komise požadované informace do návrhu a jeho odůvodnění doplnila, ale konstatoval, že doprovodná zpráva obsahuje stále významné nedostatky, a to především v tom ohledu, že

1. zpráva dostatečně neodůvodňuje výběr možností, pokud jde o rozsah a požadavky na udržitelnost výrobků,
2. zpráva dostatečně nedefinuje metodiku a standardy, které budou použity pro stanovení priorit a hodnocení výrobků, včetně sociálních aspektů a aspektů náležité péče, stejně tak jako definici "udržitelnosti" a kompromisy mezi jednotlivými (konkurenčními) cíli, a že tedy není jasné, jak bude zajištěna soudržnost politik napříč výrobky a jejich skupinami, které spadají do oblasti působnosti tohoto nařízení, a také že
3. zpráva dostatečně jasně neuvádí, jaké jsou horizontální zásady a cíle digitálního pasu výrobků a které z jeho prvků je třeba stanovit pro každý jednotlivý produkt.

A celá řada velmi podstatných výhrad se objevila také v červenci 2022 ve stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru²⁰, který sám úsilí o posílení udržitelnosti výrobků velmi podporuje (a i další harmonizovaný právní přístup v tomto ohledu považuje za nezbytný) a který rovněž navrhl, aby se na nezbytném snížení spotřeby surovin a na ochraně klimatu v EU pracovalo rychleji a s ještě většími ambicemi, ale který také mimo jiné konstatoval, že

¹⁹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=PI_COM:SEC\(2022\)165](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=PI_COM:SEC(2022)165)

²⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022AE0598>

1. návrh nového nařízení o ekodesignu je vzhledem k velkému počtu aktů v přenesené pravomoci do značné míry (stále) nejasný,
2. tento přístup k oběhovému hospodářství může být úspěšný pouze tehdy, bude-li zajištěno náležité zapojení a informování všech hospodářských subjektů a zúčastněných stran, tj. výrobců, spotřebitelů, pracovníků i orgánů veřejné moci,
3. nutnou podmínkou pro jeho řádné provádění bude stanovení odpovídajících pravidel, která budou muset být jasná, vhodná a soudržná, aby byly všem udržitelným výrobkům v hospodářské soutěži poskytnuty spravedlivé vyhlídky, že
4. je s ohledem na situaci a výzvy, před nimiž stojí výrobci a podniky, a zejména malé a střední podniky, potřeba zabránit zbytečné administrativní zátěži, a že
5. nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků nezohledňuje sociální rozměr, resp. že odkaz na návrh Komise týkající se směrnice o náležité péči podniků (viz výše) se jeví jako nedostatečný.

Evropský hospodářský a sociální výbor stejně tak jako další organizace vyjadřuje svoji podporu cílům oběhového hospodářství i iniciativě Komise zaměřené na udržitelné výrobky a uznává, že všechny hospodářské subjekty by měly splňovat nezbytné nové a náročné požadavky, tzn. zaměřit svou výrobu a design výrobků na udržitelnost a poskytovat o tom informace, aby spotřebitelé mohli na základě těchto informací činit odpovědně „správná“ rozhodnutí, a že musí být zajištěna i účinná kontrola, aby byly stanovené cíle splněny, a nikoliv oslabeny (protože by to poškodilo mimo jiné dobré jméno Evropy ve světě a posílilo i „ekoskeptický“ postoj v EU), ale formuluje současně i některé výhrady a obecnější otázky, které mají nepochybný ekologický, hospodářský i sociální rozměr:

➤ **Ekologické aspekty**

- požadavky na ekodesign, výkonnost a informace, včetně parametrů udržitelnosti výrobků nemusí být dostatečně konzistentní a hrozí, že zmírňující opatření či výjimky stanovené v aktech v přenesené pravomoci nebo v rámci dobrovolných závazků, jakož i možnosti obcházení pravidel a nedostatky v oblasti kontroly, mohou být v rozporu se stanovenými cíli,
- podniky nutně nemusí už v konstrukční fázi uvažovat o dopadech jejich výrobku na životní prostředí v průběhu celého jeho životního cyklu, na jeho dlouhodobé používání, snadnou údržbou a opravitelnost, a případně i na to, jaké následné produkty z něj mohou vznikat, a zvýšenou pozornost je tak třeba začít znovu věnovat také normalizaci výrobků,
- pokud spotřebitelé při rozhodování o koupi neobdrží základní informace o dopadu na životní prostředí, životnosti, možnostech oprav, následném použití a způsobu likvidace výrobku, nebudou moci činit odpovědná rozhodnutí,
- pokud jde o recyklaci, ta je sice vedle dlouhodobého používání výrobku a jeho opětovného užití dalším způsobem účinného využívání zdrojů, kterým se nařízení zabývá, ale pro zvýšení obsahu recyklovaných materiálů ve výrobcích, recyklovatelnost

výrobků a hodnotu recyklačního a opravárenského odvětví stále existují významné technické, právní i koncepční překážky, na které je zapotřebí reagovat, jako například na to, že teoretická recyklovatelnost výrobků by měla být nutně v souladu s technickými možnostmi jejich recyklace a s praktickým prováděním recyklačních opatření, nebo na to, že druhotné suroviny stále nejsou postaveny na roveň primárním surovinám atd., a proto i výrobky, které dnes po svém použití skončí „bezplatně“ v odpadu nebo jsou jako odpad vyvezeny do světa (jako např. typicky automobily a elektronický odpad), by měly být považovány za cenné suroviny a podle toho by se s nimi mělo v EU i zacházet (nehledě na to, že demontáž, nové zpracování a recyklace jsou nejen prospěšné pro klima, ale vytvářejí i velkou přidanou hodnotu a pracovní místa), a

- u neprodaného zboží by asi bylo možné postupovat ambiciózněji, protože ničení neporušených výrobků, včetně nových, vrácených nebo opravitelných výrobků, pokud nejsou nebezpečné, je z hlediska společnosti zcela nežádoucí a jedná se o jasné plýtvání zdroji, a proto i malé a střední podniky by neměly vést pouze dokumentaci, ale zákazů na ničení neprodaných výrobků (viz i výše) také přímo podléhat, podniky a maloobchodní platformy by měly být motivovány k tomu, aby si vytvářely obchodní postupy, které jim umožní výrazně snížit počet vrácených výrobků nebo neprodaných zásob, a spotřebitelé by měli být informováni o dopadu na životní prostředí rovněž u vráceného zboží.

➤ **Hospodářské aspekty**

- přínos nařízení pro malé a střední podniky je potřeba vnímat s určitou skepsí, protože mají k dispozici pouze omezené zdroje, včetně těch lidských, takže nebudou mít patrně pouze potíže týkající se přístupu k veřejným zakázkám spojeným s novými požadavky udržitelnosti, ale i se zvýšením administrativní zátěže a náklady, a proto podpůrná opatření uvedená v nařízení by se měla zaměřit zejména na řešení potřeb a požadavků právě malých a středních podniků,
- pro zajištění dlouhé životnosti výrobků měly být vytvořeny podmínky také pro opravárenské podniky (jako jsou poskytovatelé opravárenských služeb, sociální podniky zabývající se opětovným použitím výrobků anebo občanské či místní opravářské iniciativy apod.) tak, aby i ony našly své místo v rámci tohoto oběhového modelu,
- také další oběhové obchodní modely (jako např. ekonomika sdílení, produkt jako služba, použití za úplatu atd.) by měly být pro dodavatele i zákazníky atraktivní, bezproblémové a iniciativní a stávající platformy, kde vznikají nebo se sdílí osvědčené postupy (jako např. iniciativy znovuzískávání surovin ze stavebního odpadu, kde se novým uživatelům nabízejí stavební materiály po demolici či rekonstrukci, nebo opravárenské sítě, kde se mohou kontaktovat spotřebitelé a opraváři), by se měly

aktuálním výzvám oběhového hospodářství přizpůsobit, a to prostřednictvím nejlépe pobídek k jejich využívání, a také

- je zapotřebí zásadně zvýšit povědomí spotřebitelů o udržitelných opatřeních a potřebě používat výrobky až do konce jejich životnosti, a i zde přijmout vhodné pobídky, které budou spotřebitele motivovat k tomu, aby i funkční, ale nepoužívané výrobky (jako jsou např. notebooky, mobilní telefony, opékače apod.) mohly plnit svoji funkci nebo aby je ponechávali v oběhu.

➤ **Sociální aspekty**

- z hlediska udržitelnosti je nezbytné se u dané problematiky zabývat vždy všemi třemi rozměry, tedy nejen environmentální a hospodářskou, ale i sociální udržitelností, ta nařízením zohledněna není,
- zelená pracovní místa nejsou automaticky udržitelná, a proto musí být zajištěno dodržování pracovních norem, a to zejména z důvodů zajištění férové hospodářské soutěže,
- pozitivní dopady přechodu na oběhové hospodářství na zaměstnanost a pracovní podmínky se liší jak v jednotlivých odvětvích, tak i regionech, a zatímco odvětví odpadového hospodářství a opravárenství z něj mohou profitovat i nadprůměrně, těžební a chemické odvětví bude zasaženo spíše negativně, a proto je vedle podpory vzdělávání (i v oblasti odpadového hospodářství bude zapotřebí náležitě vzdělaná pracovní síla) zapotřebí zahájit i sociální dialog a zajistit, aby byly vypláceny důstojné a odvedené práci odpovídající mzdy.

A řada dalších výhrad se ještě velmi pravděpodobně objeví.

Předpokládáme, že konkrétní výhrady budou v průběhu schvalovacího procesu vznášet i orgány členských zemí, a to především orgány dozoru nad trhem, ale největší objem připomínek přijde jistě od hospodářských subjektů a podniků, a to včetně malých a středních podniků.

Ty již naznačily, že z opatření v rámci zvolených možností politiky uvedených v návrhu tohoto nařízení budou vyplývat negativní dopady, i když řada z nich vyjádřila také přesvědčení, že je lze v průběhu času kompenzovat a dosáhnout přidané hodnoty například kvůli nižším výdajům na materiál, větší loajalitě zákazníků, lepšímu přístupu na trh pro ekologičtější výrobky či přínosům pro dobré jméno podniků apod.

Opětovně se tak pro potvrzení nebo vyvrácení jednotlivých připomínek (ať už vznášených evropskými institucemi nebo podniky) jeví jako naprosto klíčová právě cílená posouzení dopadů, která budou v budoucnu vypracována v souvislosti s každým aktem v přenesené pravomoci a která asi teprve mohou očekávané dopady podrobně posoudit, a to včetně

případných dopadů na konkurenceschopnost hospodářských subjektů z EU vůči subjektům ze třetích zemí.

A jedinou oblastí, u které se v rámci tohoto návrhu Komise rozhodla připomínky příliš nezohlednit a vyloučit ji z oblasti působnosti tohoto legislativního návrhu, jsou tak výše uvedené sociální aspekty. Jejich začlenění do regulačního rámce bude možné zvážit až po osmi letech ode dne použitelnosti tohoto nařízení, kdy má být provedeno hodnocení již platného nařízení.

6. Závěr

Cílem této analýzy není představené prvky nařízení o ekodesignu (ať už se jedná o rozšíření oblasti působnosti této regulace, o nové požadavky na ekodesign nebo o informace, které mají být poskytovány především spotřebitelům) hodnotit. Jejím cílem a naší ambicí bylo při jejím zpracování poskytnout především ucelený pohled na tuto problematiku a představit tento návrh v podobě, jakou má, tj. jako velice komplexní návrh, který bude představovat výzvu i nové příležitosti pro hospodářské subjekty a podniky a který může současně zohlednit přání spotřebitelů, pokud jde o dopady výrobků na životní prostředí, a to zejména pokud jde o delší životnost výrobků.

Ta je předmětem našeho zájmu již od roku 2015, kdy jsme se rozhodli zavést značku kvality Životnost PLUS²¹, která byla v roce 2017 přijata i do Národního programu Česká kvalita, takže to, že některé konkrétní návrhy jako je např. omezení ničení neprodaných výrobků nebo jako jsou požadavky na transparentnost firem, pokud jde o dopady výrobků na životní prostředí a klima, i my velmi podporujeme, není asi překvapivé, ale rozhodně to není předmětem této práce.

Plně respektujeme, že hlavním cílem tohoto návrhu stejně jako i dalších iniciativ představených v březnu 2022 a týkajících se udržitelných výrobků je zajistit, aby do roku 2030 byla významná část výrobků dostupných spotřebitelům v EU navržena tak, aby měly dlouhou životnost, byly opravitelné, recyklovatelné a energeticky účinné, tzn. aby účinně využívaly zdroje a aby podnítily hospodářskou soutěž, která by měla při přechodu na oběhové hospodářství sehrát podobně jako informovanost spotřebitelů podstatnou roli.

Dopady nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků a balíčku těchto iniciativ se ale budou projevovat postupně. Pravidla některých opatření budou použitelná ihned, jakmile vstoupí v platnost, u jiných k tomu bude potřeba ještě určitý čas kvůli navrženému právnímu rámci a druhu systémových změn, ke kterým povedou.

---

²¹ <https://www.zivotnost-plus.cz/>

A bude také jistě zapotřebí poskytnout podnikům čas na provedení nezbytných organizačních a systémových příprav, a to ještě předtím, než budou na základě schválených pracovních plánů stanovena podrobná pravidla pro jednotlivé výrobky a jejich kategorie, ale samo nařízení, které tento rámec vymezuje a kterému se proto v této analýze věnujeme, se jeví skutečně jako hybná síla, jejíž dynamika bude narůstat.

Nejde totiž jen o to, aby podniky mohly soutěžit, aniž by čelily cenovému podbízení ze strany podniků, které přenášejí své náklady na společnost a životní prostředí, a aby spotřebitelé mohli činit svá rozhodnutí na základě kvalifikovaných informací o funkčnosti a životnosti jednotlivých výrobků, ale jde také o to, do jaké míry se EU podaří naplnit její politické priority, pokud jde o ekologickou transformaci hospodářství, environmentální udržitelnost a až dvojnásobnou míru oběhovosti materiálů při jejich využívání, které si předsevzala do roku 2030 naplnit.

Cíle EU v oblasti energetické účinnosti jsou opravdu značně ambiciózní, a proto i některé obavy jako například, že se díky tomuto návrhu může celkově snížit i cenová dostupnost výrobků pro spotřebitele anebo že se udržitelné výrobky mohou stát exkluzivní záležitostí jen pro omezený počet spotřebitelů apod., mohou jít při jejich prosazování ze strany Komise a dalších institucí EU stranou. Je proto o to důležitější, mají-li se tyto požadavky na zavedení zcela nových standardů kvality spotřebních výrobků setkat s přijetím, stát se součástí našeho života a vést k rozvoji žádoucího oběhového hospodářství, aby byly dobře popsány nejen tyto cíle, ale i možnosti, které máme, a aby byly ve správný čas a aktivním způsobem zapojeny i všechny relevantní zainteresované subjekty, včetně podniků a spotřebitelů.

Udržitelné výrobky mohou díky jejich lepší funkčnosti, modernizovatelnosti a opravitelnosti i jejich vyšší hodnotě na konci životnosti současně s vyšší účinností ušetřit energii a peníze, ale jejich výhody by měly být pro spotřebitele jasné a snadno rozpoznatelné i bez (často) zavádějících reklam, a proto bychom se také velmi přimlouvali za to, aby nebyly zavedeny jen nejrůznější investiční programy na úrovni EU, ale aby byly i na národní úrovni u nás v ČR zavedeny vedle osvětových aktivit realizovaných prostřednictvím obcí a spotřebitelských organizací také pobídky pro spotřebitele, např. ve formě finanční podpory při prvním nákupu nebo opravě udržitelných výrobků.

Je to samozřejmě jen přání, ale věříme, že se nám nové nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků v této práci podařilo popsat a představit způsobem, který je odůvodňuje.

Do jaké míry se výzvu Komise pro Evropský parlament a Radu i všechny ostatní zúčastněné strany, aby přístup a ambice tohoto návrhu schválily a aby usilovaly o jeho rychlé přijetí a zavedení, podaří naplnit, uvidíme, je však více než zřejmé, že rozšíření oblasti působnosti této regulace na větší množství výrobků i zvýšení požadavků, které na ně budou kladeny, je pro naplnění výše uvedených cílů nezbytné.

Přejme si proto, aby tato nová úprava byla soudržná i s dalšími oblastmi právních předpisů důležitých pro tuto oblast (jako je nakládání s odpady, jako jsou vývozní opatření nebo dozor nad trhem) a aby i tato analýza k naplnění cílů tohoto návrhu v ČR přispěla.

Zdroje

Ke zpracování této analýzy byly použity tyto zdroje:

ⁱ Circle Economy: The Circularity Gap Report 2022

ⁱⁱ OJ L 285, 31.10.2009, p. 10–35

ⁱⁱⁱ COM(2022) 140 final ze dne 30.3.2022

^{iv} COM(2022) 142 final ze dne 30.3.2022

^v COM(2022) 141 final ze dne 30.3.2022

^{vi} COM(2022) 144 final ze dne 30.3.2022

^{vii} COM(2022) 143 final ze dne 30.3.2022

^{viii} Nařízení č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH) a směrnice 2011/65/EU ze dne 8. června 2011 o omezení používání některých nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních

^{ix} Nařízení (EU) č. 1007/2011

^x Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011 ze dne 9. března 2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS (Úř. věst. L 88, 4.4.2011, s. 5)

^{xi} COM(2020) 798 final ze dne 10.12.2020

^{xii} Směrnice Evropského parlamentu a rady 94/62/ES ze dne 20. prosince 1994 o obalech a obalových odpadech (Úř. věst. L 365, 31.12.1994, s. 10)

^{xiii} Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Úř. věst. L 396 30.12.2006, s. 1)

^{xiv} Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/65/EU ze dne 8. června 2011 o omezení používání některých nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních (Úř. věst. L 174, 1.7.2011, s. 88)

^{xv} COM(2021) 547 final ze dne 23.9.2021

^{xvi} Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1369 ze dne 4. července 2017, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU (Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 1)

^{xvii} COM(2019) 640 final ze dne 11.12.2019

^{xviii} COM(2020) 102 final ze dne 10.3.2020

^{xix} COM(2021) 350 final ze dne 5.5.2021

^{xx} COM(2020) 98 final ze dne 11.3.2020

^{xxi} COM(2021) 400 final ze dne 12.5.2021

^{xxii} COM(2022) 71 final ze dne 23.2.2022

^{xxiii} COM(2022) 143 final ze dne 30.3.2022

^{xxiv} COM(2023) 155 final ze dne 22.3.2023

^{xxv} COM(2022) 71 final ze dne 23.2.2022

Slovo o autorovi

Mgr. Viktor Vodička (*1975) – Je právník a ředitel Sdružení českých spotřebitelů. Jeho předchozí aktivity zahrnují: hodnocení dopadů regulace (RIA) v oblastech obrany, zadávání veřejných zakázek, energetiky, dopravy a práv spotřebitelů (2014–2016), financování exportu a metodika rozvoje malého a středního podnikání (2010–2014), koordinace programů vnější pomoci EU (2005–2010), koordinace projektů obnovy Iráku (2003–2005) a přejímání práva EU se zvláštním zřetelem na vnitřní trh EU (2000–2003). V minulosti působil i jako chargé d'affaires a.i. pro Kuvajt a Katar či jako zástupce ředitele odboru mezinárodního práva na MPO ČR. Je ženatý a má čtyři děti.

ČESKÝ INSTITUT PRO AKREDITACI, O.P.S.

ČIA je členem mezinárodních organizací a signatářem multilaterálních dohod o vzájemném uznávání

- Evropská organizace pro spolupráci v oblasti akreditace (EA)
- Mezinárodní spolupráce v oblasti akreditace laboratoří (ILAC)
- Mezinárodní akreditační fórum (IAF)
- Fórum akreditačních a licenčních orgánů (FALB)

Český institut pro akreditaci, o.p.s. akredituje:

- ✓ zkušební laboratoře
- ✓ kalibrační laboratoře
- ✓ zdravotnické laboratoře
- ✓ certifikační orgány provádějící certifikaci produktů
- ✓ certifikační orgány provádějící certifikaci systémů managementu
- ✓ certifikační orgány provádějící certifikaci osob
- ✓ ověřovatele výkazů emisí skleníkových plynů
- ✓ inspekční orgány
- ✓ poskytovatele zkoušení způsobilosti
- ✓ výrobce referenčních materiálů
- ✓ biobanky
- ✓ environmentální ověřovatele programu EMAS

ČIA, Olšanská 54/3, 130 00 Praha 3, tel.: +420 272 096 222, mail@cai.cz, www.cai.cz

SDRUŽENÍ ČESKÝCH
SPOTŘEBITELŮ, Z. Ú.
CZECH CONSUMER
ASSOCIATION
www.konzument.cz

Sdružení českých spotřebitelů, z. ú. (SCS) si klade za cíl hájit oprávněná práva a zájmy spotřebitelů v České republice a na vnitřním trhu EU, přičemž vyzdvihuje především preventivní stránku jejich ochrany: „Jen poučený spotřebitel se dokáže účinně hájit“. SCS přispívá ke kultivaci podnikatelského a konkurenčního prostředí a působí v řadě oblastí, včetně standardizace a podpory kvality a bezpečnosti průmyslového zboží, potravin i služeb, a to i včetně služeb finančních.

Sdružení českých spotřebitelů, z. ú. IČO: 00409871, Pod Altánem 99/103; 100 00 Praha 10
tel.: +420 261 263 574, e-mail: scs@konzument.cz Info na stránkách: www.konzument.cz